

ŽELEZAR

Jesenice, 29. januarja 1987

številka 4 • XXXVI

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25. letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnović, tehnični urednik Dare Bradaškja, lektorica — novinarka Cvetka Martinčič, novinar — fotoreporter Borut Grce, novinarki Lilijana Kos in Tanja Kastelic, administracija — Mira Keserovič in Diana Huseinbašić. Naslov: Uredništvo Železarnja, SOZD SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, novinarji 26-19 in 26-20, administracija 26-21. Stavek in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

Začetek hladnega testiranja

Projekt Jeklarna 2, kot so privoščljivci napovedali že na samem začetku, zamuja. Začetek poizkusnega obratovanja je sedaj obljubljen za konec aprila, slovesna otvoritev naše največje pridobitve pa za praznik dela. O tem, kako potekajo zaključna dela in kaj se v teh dneh dogaja na Belškem polju, smo se pogovarjali z Emilom Ažmanom, vodjo projekta.

»Zdaj se bo pravzaprav šele začelo dogajati najpomembnejše, doslej smo namreč predvsem gradili, zbirali potrebno opremo in jo montirali, sedaj pa se bo končno pokazalo, kakšno opremo smo kupili, kako deluje... Najprej, prav v teh dneh, bomo začeli s hladnim testiranjem, ko bomo preizkusili pomožne naprave, motorje v odpraševalni napravi, črpalnice, tiste naprave, brez katerih ne moremo zakuriti peči. Seveda tudi montaža še ni končana, tudi kabliranje je še odprto. Vse to naj bi bilo gotovo nekako do sredine februarja, ko bomo začeli z vročim testiranjem peči. Zna se zgoditi, da v začetku še ne bomo imeli vseh potrebnih transportnih naprav, zlasti za legiranje, tudi kontiliv še ne bo obratoval, tako da bomo morali prve šarže vlititi po klasičnem postopku, na livne voze. Vroče testiranje je izjemno pomembno, saj bomo šele tedaj točno vedeli, kaj je s pečjo, brez katere pač ni jeklarne. V začetku bomo delali le po eno šaržo na dan, tako da bomo za silo shajali tudi brez vseh pomožnih naprav.

krmiljenje napajanja z energijo v železarni. Ob tem je treba povedati, da so vse razdelilne transformatorske postaje in vsi transformatorji v Jeklarni 2 pod napetostjo in pripravljeni za obratovanje, k čemur so poleg izvajalca del precej pripomogli tudi naši energetiki.

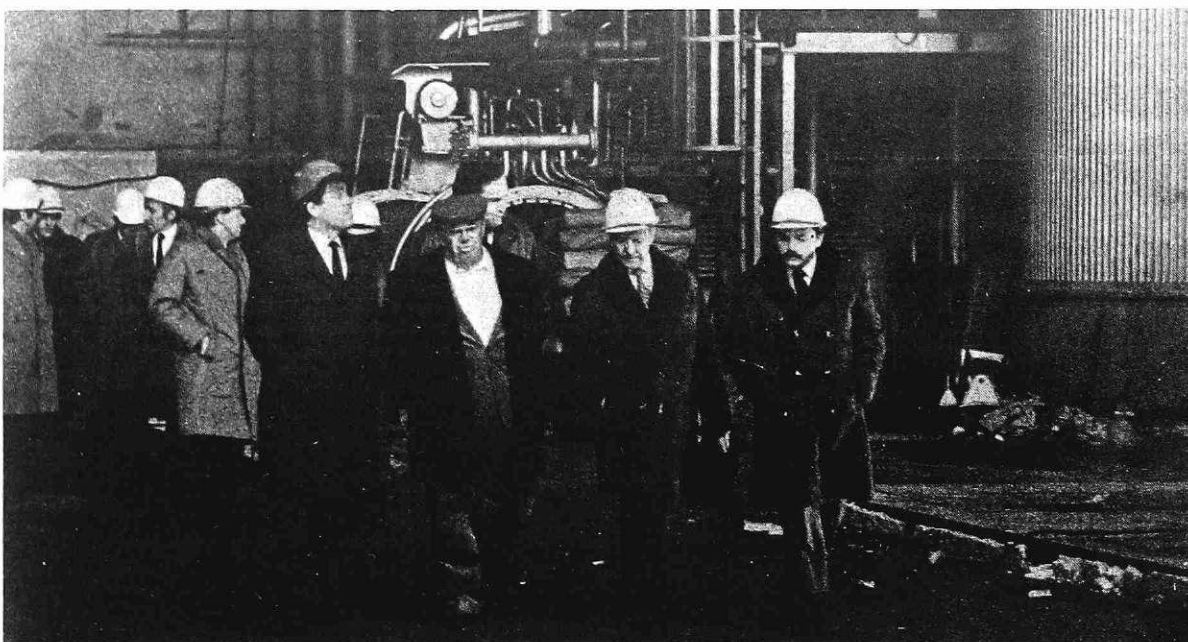
Tudi kadri za testiranje in začetek poizkusne proizvodnje so pripravljeni, vzdrževalci že nekaj časa spremljajo montažo, nekateri proizvodni delavci že delajo, predvsem žerjavovodje, ostali pa so pripravljeni. Tudi energetiki že delajo, čeprav se otepa jo s pomanjkanjem delavcev.

Računalniška oprema (strojna) je v glavnem instalirana, kar zadeva programsko opremo, je narejen program vključevanja v proizvodnjo in povezave z laboratoriji, energetski del (vođenje konice) se pripravlja in nekako v dveh mesecih naj bi bilo tudi to narejeno.

Proizvodnja v novi jeklarni bo računalniško vodena in večinoma avtomatizirana, čeprav bo na začetku še marsikaj treba narediti ročno. Že pri vročem testiranju bomo skušali zagotoviti kar najboljše pogoje za delo. Do prvih dni februarja naj bi bilo končano zapiranje hale, vsaj pečnega dela in vlivališča, žal pa še ne bo montirana komora za zvočno izolacijo peči. To je seveda zelo moteče, še zlasti zato, ker bomo prve šarže talili med četrto in sedmo uro zjutraj, ker bomo v tem času imeli na razpolago dovolj energije in predvsem moči. Zaradi nekaj hrupnih dni ne smemo po nepotrebnem zavlačevati začetka vročega testiranja, saj bo do začetka poizkusnega obratovanja, oziroma še prej, tudi izolacijska komora montirana.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Stane Dolanc v Železarni

V ponedeljek, 26. januarja, si je Stane Dolanc, član predsedstva SFRJ, ogledal potek del pri Jeklarni 2, nato pa se je zadržal na krajšem pogovoru s predstavniki Železarnje, SOZD Slovenske železarnje, jeseniške občine in družbenopolitičnih organizacij gorenjske regije.

O pomenu in poteku investicije smo bralce Železarnje redno informirali, več so si lahko prebrali tudi v prejšnji številki v prispevku Petra Kunca, predsednika projektnega sveta, kako bo potekalo testiranje do konca aprila, pa si lahko preberejo v tej številki.

Na razgovoru je predsednik poslovnega odbora Železarnje, Boris Bregant poudaril, da smo pri izvajanju projekta nekatere stvari iz prvotnega programa opustili, nismo pa odstopali od nobenega objekta, ki je vezan na kvaliteto proizvodnje in ekologijo. Predsednik poslovnega odbora SOZD Slovenske železarnje Igor Uršič je iznesel kritično pripombo na odnos izvajalcev do projekta. Veliko izvajalcev se je lotilo dela premalo resno in odgovorno, v skladu z jugoslovanskim pristopom k izvajanju

takih zahtevnih del. Nekateri so (največkrat neupravičeno) navijali cene, saj prevladuje mišljenje, da je pri tako velikih investicijah vreča z denarjem brez dna. Zavzel se je za potrebnost analize našega odnosa do tujih partnerjev in analize pristopa k projektu Jeklarna 2, tako z vidika Železarnje Jesenice kot širše družbenopolitične skupnosti.

Tudi Stane Dolanc je menil, da je taka analiza potrebna in da sedaj vsak izgubljeni dan tako ekonomsko kot politično veliko pomeni. Pri nas je pravo presenečenje, če je neka stvar v roku dokončana, ker velja nepisano pravilo, da za leto ali dve zamude nihče ne odgovarja.

Kakorkoli že: Jeklarna 2 je pred zagonom. Kaj nas železarje v tem letu čaka, smo že veliko pisali in prispevki s tako vsebino se bodo v glasilu še pojavljali. Po tako zahtevnem in napornem delu pa ne smemo ostati na pol poti. To, da bo investicija končana v za jugoslovanske razmere rekordnem času, naj bo le spodbuda za nadaljnje delo.

Prodaja v decembru in v letu 1986

S prodajo in storitvami prevalljanja v višini 30.571 ton smo v decembru nekoliko zaostali za načrtovano količino prodaje, in sicer smo družbeni načrt izpolnili 97 %, nekoliko nižan operativni načrt pa smo ravno dosegli. Vrednostno je bila dosežena realizacija za 7 % večja kot smo načrtovali, zaostali pa smo za realizacijo iz operativnega programa.

V decembru s strukturo prodaje ne moremo biti zadovoljni, saj smo zaostali za 1,8 % za načrtovano strukturo prodaje, za 0,9 % za strukturo prodaje lanskega decembra, za 2,2 % pa je bila struktura prodaje slabša kot v novembru. S prodajo naših izdelkov smo dosegli 10.609 mio din osnovne neto realizacije. Pri doseganju skupne zunanje realizacije so svoj delež prispevale poleg pro-

izvodnih TOZD s prevalljanjem tudi storitvene TOZD; ki so prav vse bistveno presegle načrtovano vrednost storitev, tako da je skupna zunanja neto realizacije 11.107 mio din, kar je za 9 % več kot smo načrtovali.

Pregled prodaje po posameznih TOZD nam kaže, da so v decembru planirani količinski in vrednostni načrt prodaje dosegli oziroma presegle TOZD Livarna, Valjarna debe-

le pločevine, Jeklovlek in Elektrode. Vrednostno ga je presegle še TOZD HV Bela, medtem ko so ostale TOZD zaostale za načrtovano količino in vrednostjo prodaje. V TOZD Profilarna, Vratni podboji in Žebljarna plan prodaje ni bil dosežen zaradi pomanjkanja naročil. To je upošteval operativni program, zato je bila tudi v operativnem programu načrtovana količina prodaje nižja od načrtovane količine prodaje v gospodarskem načrtu. V decembru so načrtovano strukturo prodaje presegle TOZD Valjarna žice in profilov, Valjarna debele pločevine in Žebljarna za 10 %, Vratni podboji kar za 59 %.

Te TOZD so bistveno presegle tudi strukturne rezultate prodaje, dosežene v decembru 1985. Za 6 % boljša kot decembra lani je bila tudi struktura prodaje v TOZD Žičarna, za 7 % pa v TOZD Elektrode.

Rezultati prodaje v letu 1986 nam kažejo, da smo s prodajo in storitvami prevalljanja v višini 370.365 ton ustvarili 113.714 mio din realizacije. Ob upoštevanju rezultatov storitvenih TOZD je bila skupna zunanja realizacija slabša kot smo načrtovali. Če kvalitetni asortiment leta 1986

(Nadaljevanje na 2. strani)

Proizvodnja in odprema pod planom

Do 26. januarja smo po podatkih statistične službe izdelali 90.880 ton skupne proizvodnje, kar je 93,3 odstotka operativnega programa. Dosegajo ga: Valjarna bluming štel, (106,4 %), Valjarna žice in profilov (101 %), HV Bela (102,5 %), Vratni podboji (112,2 %) in Elektrode (107,6 %).

Na Plavžu dosega plan 74,9 odstotno, saj so zaradi zastojev in okvar na pečeh izdelali le 9.059 ton grodla.

V Jeklarni dosega plan 89,4 odstotno. Vili so 29.527 ton jekla, od tega v elektrojeklarni 11.439 ton, kar je 86,7 odstotka glede na plan, v SM pa z 18.088 tonami dosega plan 91,2 odstotno.

Do 26. januarja smo prodali 20.345 ton gotovih izdelkov in storitev, kar je 84,6 odstotka družbenega plana in 84,7 odstotka operativnega programa. Plan odpreme izpolnjujeta le dva obrata: HV Bela (107,1 %) in Žebljarna (110,2 %).

Začetek hladnega testiranja

(Nadaljevanje s 1. strani)

Pogoji dela v novi jeklarni bodo bistveno drugačni kot v stari, pravzaprav jih le težko primerjamo. Glavna dela bo v pečni kabini. Šarže se bodo vlivale na kontilivu, čeprav je predvidena tudi možnost klasičnega vlivanja. Ta pride v poštev predvsem sedaj, ko kontiliv še dela in kasneje za primer, da pride do okvare na kontilivu. Pomembno je predvsem to, da bo ista ekipa vlivala na kontilivu in klasično, kar pomeni, da bodo delavci sami zainteresirani za to, da čimveč šarž vlijejo na kontilivu.

O vzrokih za kasnitev projekta je bilo že dovolj rečenega. Ves čas dobivamo zagotovila izvajalcev, da bomo lahko konec aprila začeli s poizkusno proizvodnjo. Morda bi bili prvotno zastavljenemu roku kaj bližje, če ne bi izgubili skoraj celega januarja, ko se na gradbišču skoraj ni delalo, razen Metalne, ki je montirala 160 tonski žerjav. Zato je konec aprila

zadnji rok za začetek poizkusnega obratovanja.

Emil Ažman (foto Kučina)

Prodaja v decembru in v letu 1986

(Nadaljevanje s 1. strani)

primerjamo z istim iz leta 1985, vidimo, da je bila struktura prodaje za 5,1 % boljša kot leto poprej.

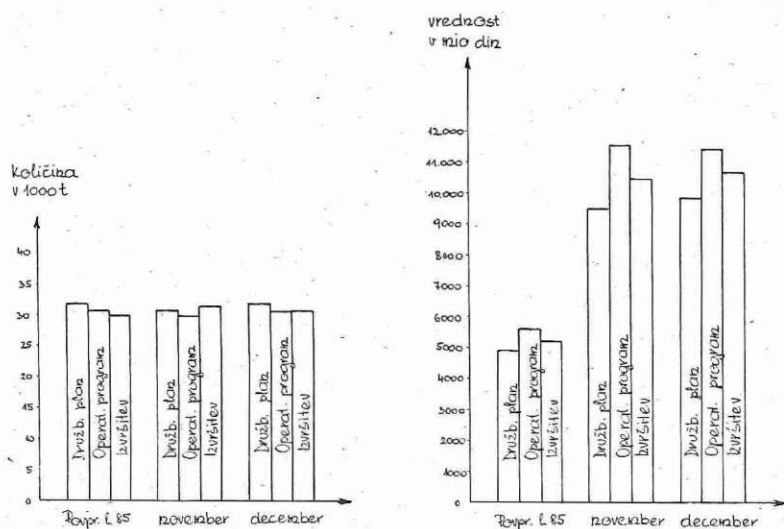
Pregled doseganja letnega količinskega načrta prodaje po TOZD nam kaže, da so načrtovano količino prodaje presegle TOZD Valjarna debele pločevine, Jeklovlek in Elektrode. Ostale TOZD so v letu 1986 zaostale za načrtovano količino prodaje. Zaostanek je bil največji v TOZD Profilarna, in sicer 21 %. Ta TOZD preko celega leta ni imela zadosti naročil. Dosežena prodajna cena je bila na nivoju Železarne za 1 % večja od načrtovane. Večjo prodajno ceno kot smo načrtovali, so dosegle TOZD Livarna, Valjarna bluming štekel, Valjarna debele pločevine, HV Jesenice, Vratni podboji in Jeklovlek. V ostalih TOZD povprečna prodajna cena nekoliko zaostala za načrtova-

no. Načrtovano realizacijo so dosegle oziroma presegle TOZD Livarna, Valjarna debele pločevine, Jeklovlek in Elektrode. Ostale TOZD so za načrtovano vrednostjo zaostale, največji pa je bil zaostanek v TOZD Profilarna, in to 32 % (zaradi že prej omenjenega pomanjkanja naročil).

Če pogledamo še letno strukturo prodanih izdelkov, vidimo, da je za načrtovano strukturo prodaje najbolj zaostala TOZD Žičarna (zaradi izpada nerjavne žice). V primerjavi s predhodnim letom sta strukturo prodaje najbolj izboljšali TOZD Valjarna bluming štekel za 11 % in TOZD Žičarna za 7 %.

Tudi v prihodnje bomo morali stremeti za tem, da bomo dosegli načrtovano količino in strukturo prodaje, saj bomo le tako lahko dosegli ustrezen poslovni rezultat.

Osnovna realizacija in prevalljanje

Na sestankih samoupravnih delovnih skupin se še vedno pojavljajo vprašanja o usodi Doma na Mežakli, zato smo za pojasnilo zaprosili Boža Pančurja, vodjo oddelka za družbeni standard.

»Pred osmimi do desetimi leti je bilo na občinah zborih temeljnih organizacij in delovnih skupnosti veliko vprašanj, zakaj Dom na Mežakli, last naše železarne, propada. Zato je bil osnovan odbor za urejanje doma, celotno akcijo pa je vodil in povezoval sindikat Železarne.

Odbor je na podlagi dokumentov ugotovil, da dom ni bil last Železarne Jesenice, ampak Univerze Ljubljana, ki je dom dobila že leta 1946. Takrat je bivši kraljevo lastnino univerzi podarila vlada Ljudske republike Slovenije. Po vojni je bil dom večkrat v najemu Železarne Jesenice, zato je prevladala miselnost, da je dom železarski. Ker je bil interes, da bi dom postal železarski, zelo velik, smo ga odkupili s sredstvi iz sklada skupne porabe.

Ko je bilo na Mežakli srečanje borcev in mladine SOZD, smo iz predvidenih sredstev za to srečanje obnovili streho doma in delno uredili okolico, tako da dom ne propada. Ko je prišlo v temeljnih organizacijah in v Železarni do kadrovskih sprememb, za Dom na Mežakli ni bilo več takega zanimanja.

Ker so se vprašanja o usodi doma kljub temu še pojavljala, sta poslovodni odbor in sindikat Železarne dala izdelati projekt o obnovi in namenu doma. Dom naj bi uporabljal predvsem tisti delavci, ki jim ne ustreza morska klima in bi tako imel dom značaj počitniškega doma. Glede na obolenost dihalnih organov bi zdravniki v dom pošiljali na okrevanje tiste delavce, ki zaradi zdravstvenih razlogov ne smejo na morje. Kapacitete v domu bi lahko izkoristili tudi v okviru izmenjave z obmorskimi kraji in za šolo v naravi, urejena igrišča ob domu pa bi lahko postala rekreacijski center delavcev Železarne. Končno bi bil lahko Dom na Mežakli tudi dom odprtega tipa.

Namembnost doma torej ni vprašljiva, večji problem je njegova ureditev. Projekt je predvidel zelo visoke zneske, vodstvo temeljne organizacije Družbena prehrana pa je postavilo tako visoke kadrovske zahteve, da je odboru in mnogim drugim upadel pogum. Tako sedaj dom prazen, vendar zaščiteno z novo streho, čaka na svojih pet minut.

Kakšna je usoda doma? Ker je za takšno celotno ureditev, kot jo je nakazal projekt, vedno premalo denarja, so se pojavile ideje, da bi dom vsaj zasilno uredili kot planinsko postojanko. Če bo potem obisk dovolj velik, bo tudi nadaljna usoda doma bolj jasna. Problem niti ni dom, ampak dostop do njega, saj so prometne zveze zelo slabe. Obstajajo sicer urejene pešpote in možnost organiziranega avtobusnega prevoza, vendar bi moral biti za to dovolj velik interes oziroma obisk.

Od streljšča do vrha Mežakle je včasih že peljala tovarna žičnica, vendar smo jo ukinili in podrli celo njene temelje. Če bomo dom nekoč odprli, ne glede, ali kot počitniški dom železarjev ali kot planinsko kočjo, ga bo treba tudi redno oskrbovati, zato bi bila tovarna žičnica nujno potrebna.

Dom na Mežakli ni pozabljen

Sicer pa je z domom enak problem kot z rekreacijskimi centri v okolici Jesenic. Strinjam se, da Jeseničani potrebujejo športni park pod Mežaklo, urejen Črni vrh in Pristavo, rekreacijski center Kres, Poljane in pokriti bazen prav tako kot Dom na Mežakli. Ne morem pa se strinjati s tem, da se v vsem povojnem obdobju še nismo uspeli organizirano dogovoriti, katera od navedenih lokacij ima pri ureditvi prednost.

Usoda naštetih objektov je preveč odvisna od posameznega interesa nekaterih zagrelih občanov, ki potem oporekajo pomen drugih objek-

tov in se zato nikoli ne moremo pametno dogovoriti, denar in čas pa tečeta. In tako na Jesenicah nimamo ničesar.

Družbeni interes in prioriteto posameznih objektov bi verjetno moral ugotoviti in dati političen organ (SZDL, sindikat), telesnokulturna skupnost bi bila le izvajalec. Če bi namreč v vsak srednjeročni plan vključili samo enega od naštetih kompleksov, bi bilo do sedaj že vse rešeno. Dom na Mežakli torej ni pozabljen, samo čaka — na dovolj velik družbeni interes, na organizirano politično in družbeno akcijo in v ta namen dogovorjena in zbrana sredstva. Koliko časa še?

Lilijana Kos

Linije (foto: B. Grce)

Predlog organiziranja osnovnega zdravstvenega varstva

Delavski sveti temeljnih organizacij in delovnih skupnosti bodo še v januarju obravnavali predlog nove razporeditve temeljnih organizacij in delovnih skupnosti v ambulantah splošne medicine v Obratni ambulanti Železarne Jesenice.

Nova razporeditev je potrebna zaradi reorganizacije temeljnih organizacij in delovnih skupnosti v Železarni, da se s tem prilagodi tudi izvajanje osnovnega zdravstvenega varstva v obratni ambulanti. V dogovoru z direktorjem obratne ambulante smo izhajali iz predpostavk, da bi posamezne kurativne ambulante oziroma posamezni zdravniki izvajali zdravstveno varstvo za določeno zaokroženo celoto. Tako smo nove temeljne organizacije razporedili naslednjim ambulantam:

I. Kurativna ambulanta — dr. Metod REŠEK

- TOZD PLOŠČATI PROGRAM
 - Valjarna bluming štekel
 - Valjarna debele pločevine
 - Hladna valjarna Bela
 - Hladna valjarna Jesenice
 - Profilarna
 - Vratni podboji

2. TOZD TEHNIČNE DEJAVNOSTI

- Energetika
- Vzdrževanje

II. Kurativna ambulanta — dr. Alenka KATNIK

- TOZD KOMERICALA
- DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB
 - FRS
 - KSI
 - SEO — TKR — NOVOGRADNJE

3. TOZD TEHNIČNE DEJAVNOSTI

- Remontne delavnice

III. Kurativna ambulanta — dr. Bernarda BENEDIK - TILI

1. TOZD TALILNICE

- Plavž
- Jeklarna
- Livarna

2. TOZD TEHNIČNE DEJAVNOSTI

- Transport

IV. Kurativna ambulanta — dr. Ivica VREŠ

1. TOZD OKROGLI PROGRAM

- Valjarna žice in profilov
- Žičarna
- Jeklovlek
- Elektrode
- Žebeljarna

2. TOZD DRUŽBENI STANDARD

3. TOZD TEHNIČNE DEJAVNOSTI

- Strojne delavnice

Predlagano zagotavljanje zdravstvenega varstva bi začelo veljati od 1.2.1987 dalje.

Pri tem velja pripomniti, da z razporeditvijo temeljnih organizacij med posamezne ambulante oziroma zdravnike niso kršene pravice delavcev do proste izbire zdravnika. Razporeditev je bilo potrebno narediti, da se kurativnim zdravnikom omogoči pregled bolezenske odsotnosti nad določeno populacijo in s tem tudi predlaganje ukrepov za boljše zdravstveno stanje delavcev posamezne temeljne organizacije.

ODD. ZA ZDRAVSTVENO IN SOCIALNO VARSTVO

RAZPIS za žerjavovodski tečaj

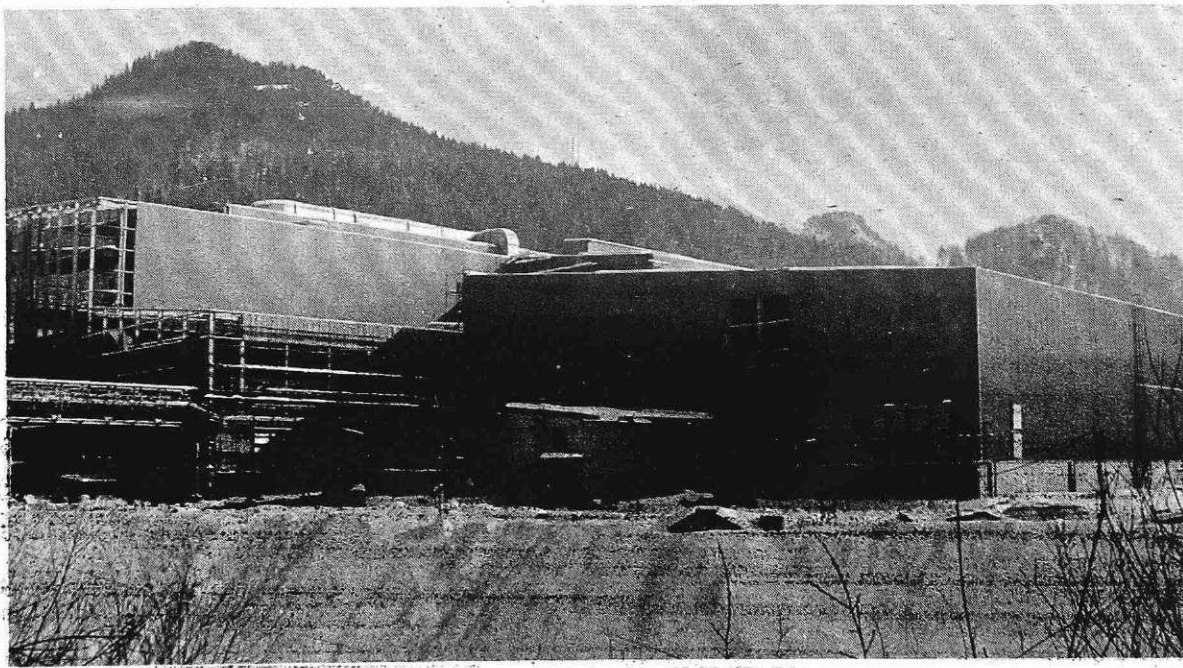
V spomladanskem času bomo organizirali ŽERJAVOVODSKI TEČAJ za delavce Železarne Jesenice. Pogoji za vpis so naslednji:

Kandidati morajo

- biti vsaj eno leto zaposleni v Železarni Jesenice,
- imeti najmanj 6 razredov osnovne šole,
- imeti odslužen vojaški rok,
- izpolnjevati psihofizične zahteve.

Kandidati dobijo obrazce (prijava) pri personalnih delavcih obratov. Obrazce pravilno in čitljivo izpolnijo in jih nato vrnejo personalnim delavcem do 30. januarja.

Prosimo, da kandidati upoštevajo zgoraj navedeni rok, ker poznejših prijav zaradi organiziranih zdravniških in psiholoških pregledov ne moremo upoštevati.

Jeklarna 2 (foto: I. Kučina)

Inovacijska dejavnost v decembru

V decembru so odbori za gospodarstvo na osmih sejah obravnavli osemnajst predlogov tehničnih izboljšav, koristnih predlogov in idej ter jih pozitivno ocenili in odobrili. Skupni prihranek oziroma koristi so 16.417.277 din, zato je trinštirideset novatorjev prejelo 983.650 din posebnih nadomestil ali 6 % od ugotovljenih koristi.

TOZD Plavž

Klavdiju Mlekužu in Ivanu Mežku je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za predelavo mešalnega bobna. Pri originalno montiranem bobnu je bilo vgrajenih 24 lopatic in je prihajalo do velikih obnov obloženih pločevine v bobnu. Pri tem sistemu pred izvedbo izboljšave je bilo potrebno zamenjati celotno oblogo v bobne z lopaticami vred dvakrat na leto, kar je zahtevalo veliko dela. Avtorja sta s predelavo bobna dosegla, da obloge menjajo samo enkrat na leto in ne večkrat, kot je bilo to potrebno pred predelavo.

TOZD Livarna

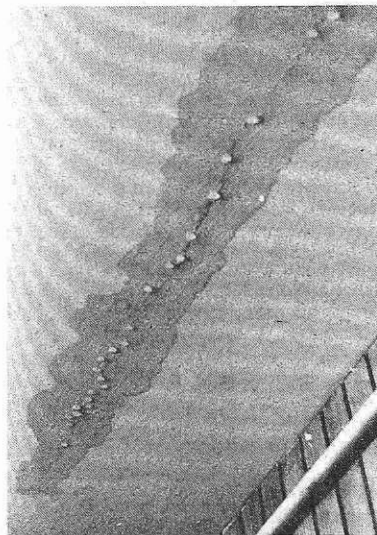
Vinku Korenu, Mihlu Sokliču, Vikiju Ambrožiču in Ranku Radoviču je bilo odobreno prvo posebno nadomestilo za spremenjen način postavitve livnega kanala pri izdelavi ponovce za žlindro. V livarni izdelujejo ponovce za žlindro tako, da je bil livni kanal vpeljan skozi ponovco, na vrhu pa sta bila dva nalivka in odprtina, na katero so po vlitju morali navariti dodatno ploščo. Po novem so spremenili način vlijanja in pripravo kalupa. S tem so se zmanjšali stroški izdelave ponovce.

TOZD Hladna valjarna Bela

Alojzu Mesojedcu in Ibrahimu Tubiču je bilo odobreno drugo posebno nadomestilo za predelavo zračnih cevodovodov za prepričanje vreč za oksid v regeneraciji. Po procesu regeneriranja solne kisline se ustvarja železov oksid, katerega s pomočjo zračnega ventilatorja preko cevovoda transportirajo v oksidni bunker. Železov oksid se zaustavi na posebnih filternih vrečah. Zaradi pogostega trganja in zamašitve vreč (posledica tega je bilo izhajanje oksida v atmosfero) sta avtorja izboljšave pristopila k rešitvi problema. Izdelala sta odstranjevalnik kondenzata, vgradila reducirni ventil in enoto za omaščevanje in filtriranje zraka ter povečala dotok zraka. S tem sta dosegla, da se vreče ne masijo in ne trgajo več. Tako se je zmanjšala poraba vreč.

Slaba gradnja ali kaj drugega?

V pritličnih pisarniških prostorih obrata 2400 v Valjarni debele pločevine na Javorniku že štirinajst dni curlja voda s stropov. Vodovodni instalaterji predvidevajo, da je počila cev za dovod vode, ker bi sicer zamakalo tudi v prvem in drugem nadstropju in ne samo v pritličju. Kljub temu ne morejo ugotoviti, kje je nastala okvara.

Strop garderobe v valjarni 2400 (foto: I. Kučina)

Garderobni prostori v 2400 (foto: I. Kučina)

Zgradba, v kateri so pisarne obrata 2400, je stara komaj nekaj let, vendar se že kažejo pomanjkljivosti, ki so najverjetneje rezultat slabe gradnje. Trenutno se ubadajo z vodovodno napeljavo: v nekaterih pisarnah in v ženski garderobi jim močno zamaka. Instalaterji iz Železarne so vili barvo v odtokne cevi, da bi se na mestu, kjer je cev počena, pojavila obarvana voda, a jim poskus ni uspel. Poskusili bodo še s spuščanjem vode pod pritiskom v vodovodno napeljavo, da bi predili cev tam, kjer je počena. Če tudi to ne bo učinkovalo, bodo morali kopati na slepo in tako ugotoviti, kje je okvara.

Voda se je pojavila najprej v ženski garderobi, od tu se je postopoma razširila po celem pritličju. V garderobi je prišla voda v stik z električno

napeljavo, tako da je uporaba garderobe postala nevarna in jo je varnostnik prepovedal. Nove garderobe so uredili v bivših pisarnah vodstva, kjer sicer ni dovolj kopalnic, vendar tudi to pospešeno rešujejo (kopalnice že gradijo).

Nekateri delavci iz pisarn v obratu 2400 menijo, da vodovodna napeljava ni edina šibka točka njihove zgradbe. Tudi streha, kot vse kaže, ni izolirana, saj pozimi visijo z nje tudi do dva metra dolge ledene sveče. Poleg tega so bili delavci opozorjeni, naj ne pijejo vode, dokler ne bo rezultatov analize vzorca, ki so ga vzeli pred kratkim, ker domnevajo, da je voda oporečna in ni primerna za pitje.

Tanja Kastelic

tako v proizvodnih halah in njihovi okolici kot v okoliških naseljih. Zato so avtorji proučili možnost namestitve motorjev z manjšim številom vrtljajev, kar je bilo mnogo ceneje, kot je bil predračun Gradževno projektnega zavoda z Reke. Zato so celoten ventilator demontirali in ga skupaj z novim motorjem in z manjšim številom vrtljajev poslali v Reko, da naredijo potrebne meritve. Rezultati so bili ugodni in tako je bil izpolnjen tudi zadnji pogoj za izdajo uporabnega dovoljenja za TOZD HVB.

TOZD Valjarna žice in profilov

Vladu Potočniku, Marjanu Vidmarju in Pavlu Podobniku je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za rekonstrukcijo kolektorja hladilne vode za ogródje jumping. Na jumping ogródju je bil montiran razdelilec za hladilno vodo. Funkcija razdelilca hladilne vode je bila, da preko strojnih elementov hladi delovne valje ogródja. Razdelilec je montiran na pomični jarem za dvigovanje valjev in vstavkov tako, da se je pomikal skupno z valji navzgor in navzdol. Ob menjavi valjev je bilo potrebno veliko fizičnega napora in obstajala je nevarnost, da se poškodujejo delavci, ki so bili prisotni pri menjavi. Avtorji izboljšave so spremenili celoti sistem hlajenja tako, da so izdelali fiksni razdelilec in ga postavili na mesto, kjer ne ovira menjave valjev. Po izvedeni inovaciji se je skrajšal čas odklopa in priklopa hladilne vode, ne prihaja več do pregretja in poškodb fleksibilne cevi, izboljšali so se tudi pogoji dela.

0 škodljivih vplivih varjenja na varilca

V sredo, 21. januarja, je v okviru programa Zveze inženirjev in tehnikov vodja obrata Elektrode Janez Begeš predaval o škodljivih vplivih varjenja na varilca. Ker je to eno redkih predavanj, ki ne govorijo o novostih v določeni stroki ali o novih postopkih nekega dela, ampak opozarja na ekologijo delovnega okolja oziroma na stranske vplive nekega dela, je toliko bolj zanimivo. Ocenio predavanja je podal Ivo Borštnik, vodja enote za izobraževanje ob delu na CSUI.

»Predavanje je bilo zanimivo, saj je predavatelj dal povdarek predvsem dimom in plinom, ki nastajajo pri varjenju in tako vplivajo na zdravje in varnost varilcev. Predavanje je bilo popestrjeno z diapozitivi in

grafikoni, na koncu pa smo si ogledali tudi krajši film.

Predavatelj je predstavil prisotnost kemičnih elementov v dimih in plinih, ki nastajajo pri varjenju različnih materialov ter opozoril na njihovo škodljivost. Nakazal je tudi možnosti, kako bi v prihodnje varilca boljše zavarovali pred škodljivimi vplivi njihovega dela, predvsem z večjo avtomatizacijo varjenja, boljše prezračevanje delovnih prostorov in odsesavanje dimov in plinov na delovnem mestu.

Namen predavanja je bil predvsem opozoriti varilce na škodljive vplive varjenja, da bi se jim lahko izognili ali jih vsaj zmanjšali. Mislim, da je bilo predavanje zelo koristno, zato je škoda, da ga ni poslušalo več varilcev.

Obisk je bil sicer normalen (15 do 20 poslušalcev), verjetno pa bi bil še večji, če na Jesenicah prav takrat ne bi bila pomembna hokejska tekma.

Skratka, predavanje je opozorilo na neko novo razsežnost varjenja in s tem nakazalo tudi potrebo po razvoju na področju tehnične in zdravstvene zaštite pri varjenju.

Lilijana Kos

Železarski globus

INDIJA

Družba CONCAST (Indija) Ltd. je dobila dve naročili za gradnjo naprav za kontinuirno vlijanje jekla. Obe napravi naj bi začeli s proizvodnjo že v letošnjem letu. Dvožilno napravo bodo dobavili železarni v mestu Modinagar. Na tej napravi bodo lahko izdelovali blume dimenzij od 80 do 120 mm. Na trožilni napravi, ki bo instalirana v železarni Partap v mestu Indore, bodo lahko vliвали blume dimenzij od 200 do 220 mm.

JUŽNA KOREJA

Del železarne Kwangyang, ki pripada železarski družini Posco, bo začela s poskusno proizvodnjo v aprilu. To bo devet mesecev pred rokom. Investicijski stroški za to železarno so 2,9 mio. dolarjev. V celoti pa bo ta železarna začela z redno proizvodnjo v oktobru letos. Tako bo letna proizvodnja železarske družbe Posco narasla na 14,5 mio. ton surovega jekla.

Obvestila kolektivu

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 2. DO 8.2.

2.februarja, Jože ŠLIBAR, Transport, Jesenice, Cesta 1. maja 58.
3.februarja, Franc VIČAR, TOZD Okrogli program, Žirovnica, Rodine 51, ☎ 80-868.
4.februarja, Emil AŽMAN, Sektor novogradenj, Žirovnica, Breg 129, ☎ 80-243.
5.februarja, Božidar BARTELJ, podpredsednik PO, Žirovnica, Zabreznica 44.b., ☎ 80-726.
6.februarja, dr. Janez Begeš, Lesce, Na trati 59, ☎ 74-766.
7.februarja, Janez BIČEK, Jesenice, Udarina 9, ☎ 83-193.
8.februarja, Franc BRELIH, Jesenice, Kurirska 3, ☎ 81-612.
Dežurstvo traja vsak dan od 14. ure do 6. ure naslednjega dne in sicer tako, da je dežurni v tem času doma. Ob sobotah, nedeljah, praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.
V času dežurstva je dežurni obvezen opraviti en obhod po železarni, svoja opažanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

Datum:	Dnevni:	Nočni:
Ponedeljek — 2.2.	Ivan Mežik	Jože Cej
Torek — 3.2.	Jože Ravnik	Pavel Žmitek
Sreda — 4.2.	Marjan Trontelj	Ivan Slamnik
Četrtek — 5.2.	Alojz Varl	Alojz Mesojedec
Petek — 6.2.	Berti Krapež	Bogomir Svetina
Sobota — 7.2.	Stane Mencinger	Mirko Zupan
Nedelja — 8.2.	Pavel Zupan	Ivan Šenveter

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 2. do 7. februarja bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj — Odar.
POPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta — dr. Bernarda Benedik — Tili.
V soboto, 7. februarja, samo dopoldne: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta — dr. Bernarda Benedik — Tili.
Knjižnice sprejemamo v dopoldanskem času od 6. do 10.30 in v popoldanskem času od 12. do 17.30.
Urgentna ambulanta sprejema nujne primere neprekinjeno od 6. do 20. ure.
ZOBNE AMBULANTE:
DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in II. zobna ambulanta — dr. stomat. Alojz Smolej.
Za borce od 7 do 8 ure.
POPOLDNE: III. zobna ambulanta — mr. dr. stomat. Bela Gazafi.
Za Vatrostalno: od 15.30 do 16.30.
V soboto, 7. februarja, samo dopoldne: III. zobna ambulanta mr. dr. stomat. Bela Gazafi.

DEŽURNI V VATROSTALNI

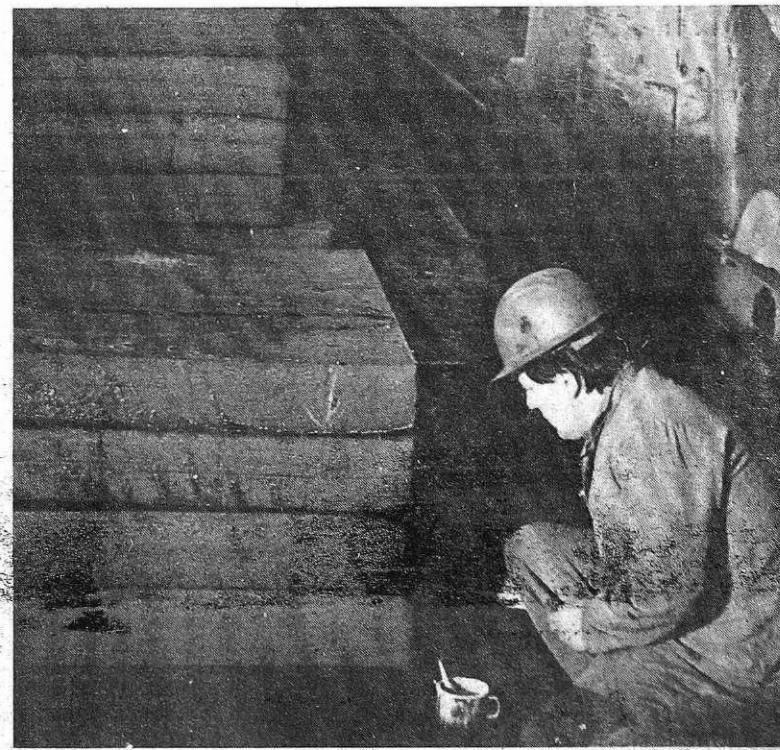
31.januarja in 1.februarja, Urša OBLAK, Dovje 78, ☎ doma 89-187, ☎ v službi 83-281.
Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure na delovnem mestu, v prostem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj pa je dežurni dosegljiv na domu.

Obvestilo blagajne Železarne

Blagajna Železarne Jesenice obvešča vse zaposlene, da je 26. decembra 1986 izplačala poračun osebnega dohodka za leto 1986. Poracun prejmejo tudi vsi delavci, ki so bili v letu 1986 obračunani zaradi upokojitve, odhoda v JLA ali zaradi zaposlitve izven Železarne. Poracun prejmejo tudi vsi, ki so bili v letu 1986 na počitniškem delu in ta čas v delovnem razmerju z Železarno Jesenice.

Prosimo vse, ki poročuna še niso dvignili, da to storijo na naši blagajni, ali naj nam pošljejo točen naslov in in sporočilo, v kateri TOZD so delali, da jim denar pošljemo po pošti.

Blagajna služe za stranke vsak delovni dan od 8.30 do 10.30.

Označevanje slabov (foto: I. Kučina)

utrip sds

Kontiliv 1

Z delavci samoupravne delovne skupine kontiliv 1 smo se pogovarjali o problemih in težavah, s katerimi se srečujejo pri svojem delu, o delovanju njihove SDS in še o čem.

SDS konti liv 1 ima 24 članov, ki se sestajajo enkrat mesečno, ali pa pogostejše, če se pojavijo problemi.

Vodja SDS Arif Bečarević, ki sicer opravlja delo delovodje, pravi, da je glavni problem konti liva, da proizvodnja ne teče tako, kot bi morala. To pa zato, ker dobivajo iz martinarne in elektropeči premalo šarže, pa še to so pogosto nekvadratne.

Druga težava nastopa ob remontih, ko zaradi pomanjkanja rezervnih delov remonta ni mogoče dobro opraviti. Delavci na to ne morejo vplivati, saj ni mogoče zamenjati iztrošenega ali pokvarjenega dela, če ga ni na zalogi.

»Če se na sestankih naše SDS pojavijo kakšna vprašanja ali pripombe, običajno dobimo tudi odgovore nanje,« nam je zatrdil Arif Bečarević. »Zaenkrat imamo na konti livu dovolj delavcev: to pa je zasluga nove Jeklarne, ker se kadri zanjo usposablja tudi pri nas. Delamo v dveh izmenah. Potreba po novih delavcih se kaže že sedaj; kadar obratuje potisna peč v Valjarni bluming štekel, moramo delati po sistemu 12+12. Marsikdo med nami ima družinske obveznosti (varstvo otrok), zato odklanjajo popoldansko delo. Tako navadno popoldan ostajajo vedno isti

delavci, ki nimajo takih problemov.

Z ustavitvijo martinarne bo konti liv začel delati po sistemu 4+1. Takrat se bo potreba po novih delavcih pokazala še bolj očitno in bo zahtevala takojšnjo razrešitev. Mi pa še danes ne vemo, kje bomo dobili te delavce!

Z osebnimi dohodki nismo preveč zadovoljni. Nismo sami krivi, če ne dosegamo plana. Delamo pač tisto, kar dobimo. Če pa ni šarž iz martinarne in elektropeči, potem je jasno, da tudi mi ne moremo vlivati,« je povedal Bečarević.

Operator Franc Ferjan je dejal, da imajo probleme, ker ne dobijo zadostnega števila šarž. Težave nastopajo tudi pri vzdrževanju, ker na nekatere rezervne dele čakajo po več mesecev ali celo let. Pri remontih se večkrat zgodi, da ne opravijo vseh potrebnih popravil, kar pa se izkaže šele, ko stroj steče. Če je potem dovolj časa, se lahko nekatere stvari naknadno popravijo, sicer pa nastopijo težave pri obratovanju.

»Na konti livu imamo dovolj usposobljenih kadrov, vsaj kar se tiče operatorskega dela. Vprašanje pa je, kako bo s tem ob pričetku obratovanja Jeklarne 2, ko bo večina delavcev šla na Koroško Belo. Treba bo

dobiti druge ljudi in jih v kratkem času usposobiti za delo.

Delavci so različno zainteresirani za dodatno usposabljanje, odvisno od posameznika. Večina jih želi priti na delovno mesto livarja, ker ima najboljšo grupo in torej tudi dohodek.

Glede prevrednotenja naj povem samo, da so razponi med dohodki delavcev v neposredni proizvodnji in dohodki drugih, predvsem vodstvenih delavcev, preveliki,« je še povedal Ferjan.

Mujo Rekić dela na konti livu kot pomočnik livarja. Pravi, da večjih problemov pri delu trenutno nimajo, razen če jim pošljejo slabo šaržo, ker je proizvodnja konti liva močno odvisna od elektropeči in martinarne.

»Pravijo, da imamo dovolj livarjev, pa to ne drži, razen morda formalno, na papirju. Zaradi številnih poškodb pri delu livarjev primanjkuje, tako da jih moramo večkrat nadomeščati njihovi pomočniki. Ni prav, da pomočniki, ki opravljajo delo livarjev, nimamo pravice do njihove plačilne grupe pri bolniški, če se ponesrečimo.

Z zadnjim prevrednotenjem smo delavci konti liva pridobili nekaj grup (pomočniki dve, livarji tri), vendar tudi s sedanjimi osebnimi dohodki nismo zadovoljni; brez opravljenih nadur so ti še vedno nizki,« je dejal Rekić.

Valentin Drešar, pomočnik livarja v konti livu, je našel podobne probleme kot prejšnji sogovorniki, ko smo ga povprašali po njih. »Slabe šarže so največji problem,« pravi. »Če bi dobivali boljše šarže, bi lahko vlivali kvalitetnejše. Mislim, da bo v Jeklarni 2, kamor bo šla večina tukajšnjih livarjev, glede tega bolje.

Trenutno imamo na konti livu dovolj delavcev. Vendar se kader prehitro menja. Premalo je mladih, ki

jih delo v Jeklarni očitno ne privlači preveč. Možnosti za dodatno usposabljanje delavcev pri nas obstajajo,

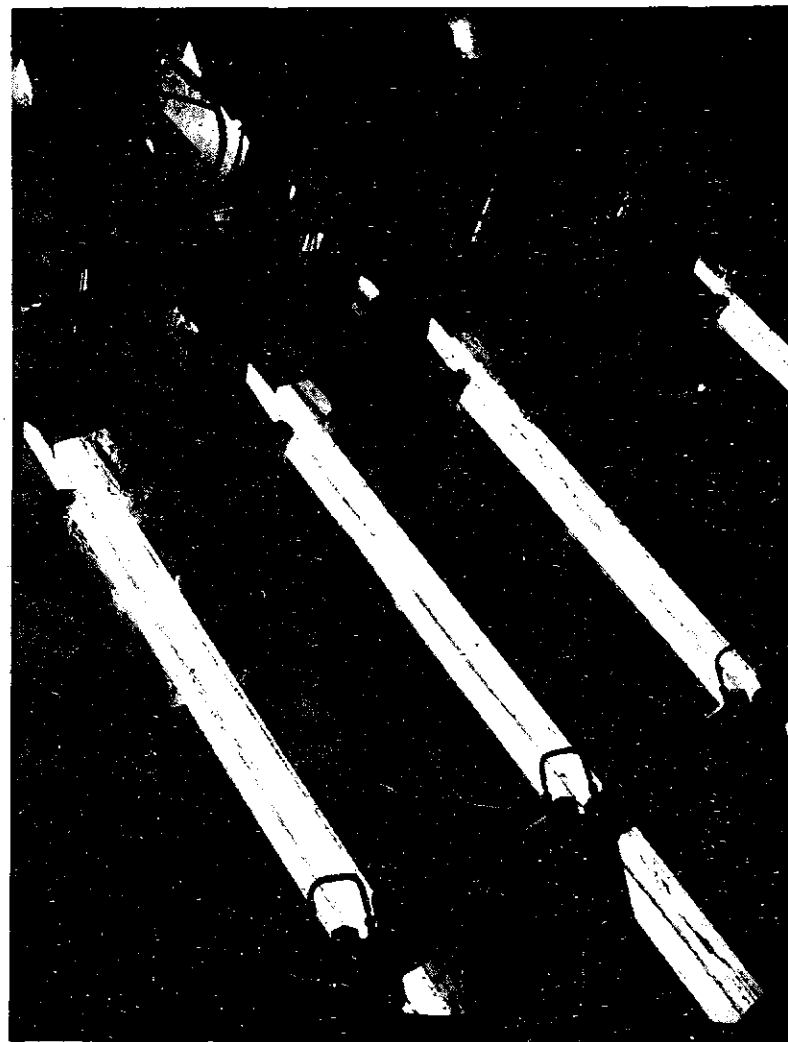
vendar pri mnogih ni interesa za to. S pridnostjo in prizadevnostjo se da napredovati tudi brez dodatnega šolanja.

Pri nas nimamo klasičnih sestankov samoupravnih delovnih skupin, imamo pa razgovore, kjer razpravljamo o problemih in jih skušamo skupaj z delovodjem tudi rešiti.

V zvezi z osebnimi dohodki se tudi pri nas pojavlja nezadovoljstvo. To pa predvsem zato, ker s plačami ne dohajamo hitre rasti cen.

Tako zaznavajo delavci konti liva vsakdanje probleme pri svojem delu. Prihodnje delovanje konti liva je v marsičem povezano in odvisno od pričetka obratovanja Jeklarne 2. Takrat bodo pridili na površje novi problemi (predvsem glede zagotavljanja kadrov), na katere bi morali misliti že danes!

Tanja Kastelic

Gredice na kontilivu (foto: I. Kučina)

PREGLED SESTANKOV SDS

Današnji pregled SDS začnemo že po novi organizirani temeljni organizaciji, torej v okviru TOZD TALILNICE, PLOŠČATI PROGRAM, OKROGLI PROGRAM, STORITVE, KOMERCIALA in DRUŽBENI STANDARD. Zato nekdanje SDS vodstvo TOZD po novem poimenujemo vodstvo obratov, nekdanje TOZD pa kar obrate; za ostale SDS uporabljamo enake nazive. Problematiko nekaj temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, ki je doslej še nismo povzeli iz zapisnikov SDS (iz konca lanskega leta), bomo preskočili, upam, da to ne bo kakšna posebna škoda, saj bi morala biti povzeta, v kolikor ni bila razrešena, pod točko »pregled izvajanja sklepov prejšnje seje« v januarjem programu samoupravnih aktivnosti. Poleg te točke naj bi SDS v okviru januarskega programa obravnavale še osnutek sporazuma o združitvi TOZD v DO Železarna Jesenice. Pripombe na CPSI izpisujemo in dostavljamo strokovni službi. Omenimo naj le, da je bilo precej pripomb na zmanjšanje dopusta in da so, po številu pripomb sodeč, v delovnih skupnostih sporazum bolj temeljito obravnavali kot v temeljnih organizacijah. Pri povzetkih se bomo omejili na druga vprašanja in izpustili pripombe na sporazum.

TOZD TALILNICE

Iz OBRATA PLAVŽ smo prejeli zapisnike SDS vodstvo obrata, ter plavž 2 in 4. SDS vodstvo obrata pod točko pregled izvajanja sklepov zadnje seje vprašuje, zakaj pravna služba ni predvidela zapleta z družbenim pravobranilcem samoupravljanja glede predloga premijskega pravilnika. SDS plavž 3 meni, da so premije v Železarni popolnoma »zmaličene«, kljub temu, da so bile v osnovi pravilno zamišljene (da se stimulirajo za večjo proizvodnjo delavci, ki delajo pod težkimi delovnimi pogoji). Pravijo, da imajo strojepiske vedno enake pogoje dela, medtem ko imata plavžar in martinar ob večjem številu prehodov in večji proizvodnji več dela. SDS plavž 4 (Smolej) omenja, da so delavci nezadovoljni s posegom javnega pravobranilca samoupravljanja in da ne vedo natančno, zakaj je do tega prišlo. Seznanjeni so bili z izpolnjevanjem obveznosti v TOZD Talilnici.

Iz OBRATA JEKLARNA smo prejeli zapisnike SDS SM peči 1,2,3 in 4, livna jama 1,2,3 in 4, priprava vložka 1,2 in 4, elektropeči 1,2,3 in 4, BBC peč, kontiliv 1 in 2 predelava talilniških odpadkov in ponvično gospodarstvo. SDS priprava vložka 4 je obravnavala delovno disciplino, medsebojne odnose in način koriščenja rednega letnega dopusta. Dogovorili so se, da je dopust treba napovedati: kdor ga ne bo napovedal, bo imel izostanek. Na vodjo TOZD in varnostnega inženirja TOZD naslavlja-

jo vprašanje, zakaj v opisu zaščitnih sredstev ni dolgih spodnjih hlač. Menijo, da so do njih upravičeni, saj delajo v razmerah, ko temperature dosegajo minus petnajst stopinj in več. Prosiijo, da bi jim letno dodelili vsaj dvojne dolge spodnje hlače. SDS elektropeči 1 opozarja, da je bila na elektropeči 1 na glavnih vratih demontirana zračna zavesa. Zanima jih, kdaj jo bodo ponovno montirali, saj mora, kot pravijo, pri takem prepilu, kakršnemu so izpostavljeni, priti tudi do bolezni. Tudi pitne vode nimajo, odkar se je začela sanacija stare garderobe. Zahtevi, da je pod nujno treba pred pečmi narediti zračno zaveso, se pridružujejo tudi delavci SDS elektropeči 4. Pravijo, da zaradi prepila še ponovno sestane, ki naj bi se ga udeležila tudi vodja oddelka in vodja obrata.

Iz OBRATA LIVARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo obrata, modelna mizarna, čistilnica odlitkov ter jeklolivarna 1 in 2. Člani SDS vodstvo obrata in modelna mizarna so bili seznanjeni z informacijo o osebnih dohodkih in premijah za december. SDS čistilnica odlitkov na pobudo družbenega pravobranilca samoupravljanja, da se del sklepa glede premij za višjo proizvodnjo, produktivnost in izvoz uveljavi s 1. januarjem 1987, nima pripomb. Nekoliko drugače je stališče članov SDS jeklolivarna 1, pravijo, da jih zanima, zakaj se niso izplačale premije po novem, tako kot je to sprejel delavski svet TOZD Talilnice. Pravijo, da bi se tisti, ki so za to odgovorni, najprej posvetovali, če je to sploh možno — in ne da jim potem družbeni pravobranilec to prepreči. Vprašanje je zbudilo med delavci veliko nezadovoljstvo. V zapisniku SDS jeklolivarna 2 se omenja, da niso bili vsi člani SDS zadovoljni s prekatgorizacijo delovnih mest. Skupinovodja jim je razložil, da bo imel vsakdo možnost pritožiti se na prekatgorizacijo po prejemu odločbe.

TOZD PLOŠČATI PROGRAM

Iz OBRATA VALJARNA BLUMING ŠTEKEL smo prejeli zapisnike SDS vodstvo obrata, bluming 1,2,3 in 4, adjustaža bluming 1,2,3 in 4, adjustaža štekel 1 in 2 ter adjustaže štekel in lužilnice Javornik. Na sestanku SDS adjustaža bluming 1 so imeli avtogeni rezalec in flemarji pripombe glede prisotnosti kontrolorja OTK na nočni dnini. Po njihovem mnenju njegova prisotnost ni potrebna, »ker skoraj ni nič prisoten; če ga potre-

bujemo, pa ga je treba vsakič poiskati v njegovi pisarni«. Brusilci vprašujejo, kako je mogoče, da stroji toliko časa stojijo v okviru. Po mnenju članov SDS adjustaža štekel in lužilnica Javornik je oddelek na Javorniku glede na oteženo delo premalo ovrednoten in premalo stimuliran, da bi lahko delo v redu potekalo. Omenjajo tudi, da imajo za realizacijo plana premalo delavcev. Ne strinjajo se z načinom, kako se določa plan. Opozarjajo na težke razmere, v katerih delajo: mrz in težko, a preizkorno vrednoteno, fizično delo. Govora je bilo tudi o ocenjevanju delovne uspešnosti. Delegati, ki so določeni za ocenjevanje, so sklenili, da ocene ostanejo nespremenjene in da se bo treba ponovno sestati in določiti nove ocene, ker je v oddelku precej novincev ter takih, ki veliko izostajajo.

Iz OBRATA PROFILARNA smo prejeli zapisnik SDS vodstvo obrata, profilarna 1 in 2 ter predelava profilarne. SDS vodstvo obrata, profilarni 2 in predelava profilarne so se na skupnem sestanku dogovorile, da bodo zaradi pomanjkanja delavcev delali na proste sobote in tako pripomogli k uresničitvi planskih ciljev. SDS profilarna 1 opozarja na probleme, ki jih imajo v zvezi s toplim obrokom. Skoraj ni dneva, da ne bi bilo pritožb na topli obrok, pravijo. Še posebej jih moti to, da so kotli vedno, ko pride na malico njihova delovna skupina, že pomiti. Že več let rešujejo tudi vprašanje ogrevanja obrata. Nenehna izgovaranja, da se problem rešuje, so takorekoč že sili. Pravijo, da se s tem, ko se je nabavilo drva za kurjenje košev, vprašanje ogrevanja se ni rešilo. Sedaj se namreč po vsej hali vali dim. Vprašujejo tudi, če kadrovska služba lahko na kakšen način reši vprašanje pomanjkanja delavcev. Zanima jih, kdaj se bo začelo podirati strojnico »Leonarda«, da bi se rešilo skladiščenje, predlagajo pa še, naj se skladišču oblikovnega orodja popravi streha.

V OBRATU VRATNI PODBOJI se je skupnega zbora udeležilo 27 delavcev od skupno 33 zaposlenih. Pri izvedbi so imeli nekaj težav, ker vodji SDS nista proučila sporazuma. Sicer pa v zvezi z izvajanjem sklepov zadnjega zbora delavcev ugotavljajo, da še vedno niso dobili odgovora na vprašanje v zvezi s prevrednotenjem, če je to prevrednotenje dokončno, oziroma, če se lahko izvede ponovno, glede na drugačno organizacijo dela v obratu. Tudi primerjave z ostalimi obrati niso dobili pa tudi odgovore na pripombe v zvezi z uvedbo tretjega občinskega samoprispevka niso prejeli. Ostali sklepi so rešeni oziroma so v izvajanju. Pogovarjali so se tudi o nadaljnjem obstoju obrata. Vodja obrata, tovariš Kavčič, jih je informiral, da bo obrat še obstajal, bo pa nekoliko manjši. Zaposlenih naj bi bilo 35 delavcev, ki naj bi izdelali približno 55 t. o. podbojev letno oziroma od (največ) 70 do 75 ton vsak mesec.

(se nadaljuje)

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Božidar Lakota

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

Deseta seja predsedstva KS ZSMS Železarnar

Člani predsedstva Koordinacijskega sveta ZSMS Železarnar so na 10. seji obravnavali Samoupravni sporazum o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo. V razpravi so izoblikovali naslednje pripombe:

Člen 132: podpirajo varianto s šestim člani poslovnega odbora, saj je področje ekonomske, trženjske in finančne izrednega pomena za železarnar.

Člen 140: Glede na naloge in pristojnosti, ki jih ima kolegij Železarnar, je nesporečno, da v njegovi sestavi niso zajete družbenopolitične organizacije Železarnar.

Člen 154: Podprli so varianto s 13. člani odbora za informiranje.

Člen 184: V zvezi s tem členom, ki obravnava reelekcijo vodilnih delavcev, so bili mnenja, da to lahko predstavlja velik kvaliteten napredek pri

opravljanju del in nalog delavcev, ki imajo vodstvena pooblastila. Ob tem pa se pojavlja precejšnje nezaupanje glede kriterijev in nadzora, ki so za realno ocenjevanje uspešnosti teh delavcev in njihovo namestitev potrebni. Brez strokovne metodologije za vrednotenje vodstvenih delavcev bo to le člen več na papirju, njegovo uresničevanje pa bo v najboljšem primeru potekalo po osebnih kriterijih, kar lahko povzroči veliko nezadovoljstvo.

Člen 197: Menili so tudi, da ni sprejemljiv predlog tega člena, po katerem delavci, ki so v fazi prekate-

gorizacije napredovali le za eno kategorijo ali sploh niso napredovali, v mejnih kategorijah izgubijo en dan dopusta.

Pri obravnavi nove organiziranosti ZSMS v Železarni so sklenili, da osnovne organizacije obravnavajo pravila o delovanju in organiziranosti osnovnih organizacij ter koordinacijskega sveta do 14. februarja.

Od 14. do 28. februarja se organizirajo nove osnovne organizacije v TOZD, sočasno se obravnava tudi poročilo o delu Koordinacijskega sveta ZSMS Železarnar.

28. februarja bo letna konferenca KS ZSMS Železarnar.

Brigadirji SMDB »Železar«

V nedeljo, 1. februarja, organiziramo delovno akcijo na gradbišču Jeklarne II. Zbor brigadirjev je ob 9. uri pri vratih na Koroški Beli.

Na akcijo vabimo vse, ki želijo s svojim delom prispevati k boljši urejenosti gradbišča Jeklarne 2 in k urejenosti Jeklarne 2 ob pričetku obratovanja.

Brigadirski

ZDRAVO!

Komisija za MPD
pri KS ZSMS
Železarnar Jesenice

Mladi fotografi bodo tekmovali

Foto klub Andrej Prešeren z Jesenice in Šolsko kulturno društvo Josip Vandot na osnovni šoli Jeseniško — bohinjskega odreda v Kranjski gori organizirata občinsko pionirsko tekmovanje v fotografiranju za leto 1987. Tekmovanje bo v soboto, 7. februarja, ob 9 uri na osnovni šoli v Kranjski gori, moto tekmovanja pa je Ljudje in kraji pozimi od Rateč do Gozd — Martuljka.

Vsaka šola ali foto klub lahko pošlje na tekmovanje eno ekipo, ki jo sestavljata dva tekmovalca. Tekmovalca fotografirata vsak s svojim foto aparatom in posnameta vsak svoj film. Film mora biti »laica« format s 36 posnetki in občutljivostjo 21 DIN. Pri fotografiranju so dovoljeni vsi

pripomočki od raznih objektivov do bliskovke. Tekmovalci bodo zbirali, v katerem kraju bodo fotografirali. Ti kraji so Rateče, Podkoren, Kranjska gora in Martuljek. Čas fotografiranja je omejen na 2 ure in pol do 3 ure. Nato bo vsak tekmovalec razvil svoj film v šolski temnici, zato mora vsak tekmovalec s seboj prinesiti razvijalno dozo.

Fotografski material, kot so filmi, razvijalec in fiksir, bodo pripravili v šolski temnici. Filme bo ocenil ing. Vito Pretnar, ocenjevala pa se bo tehnična izvedba, kompozicija in ideja. Tekmovalca, ki bosta posnela najboljša filma, se bosta udeležila regijskega srečanja mladih tehnikov Gorenjske.

Ekipe je treba prijaviti do 4. februarja letos na tajništvo osnovne šole Jeseniško — bohinjskega odreda Kranjska gora.

A. Kerštan

Samoprispevek v naši občini

Doma. Ati bere Železarnar. Nekaj časa se začudeno sklanja nad časopisom, potem pa reče mamici: »Ti, ali veš, da bo spet nov samoprispevek?« Mamici: »Ja, sem že slišala. ŽICU ali, kot mu zdaj pravijo CSUI, bodo pridali novo stavbo.« Ati: »Saj stara zgradba bi bila res že potrebna temeljitega popravila. Ali se spomniš, da sva še midva tam gulila šolske klopi?« Mamici: »Ah, tisti lepi časi.« Pustim ju, da še naprej obujata spomine, jaz pa se vrnem v sedanjost in začnem razmišljati o samoprispevku. Ta bi bil že tretji v naši občini. S prvim so zgradili COŠ Tone Čufar na Plavžu, z drugim obnovili šoli v Mojstrani in na Koroški Beli. Kot je razvidno, je šel ves denar za šolstvo. Zakaj?

Napredek in kultura vsakega naroda sta v njegovi izobrazbi. Več izobraženih mladih ljudi, več novih, naprednih idej, izumov, inovacij... Iz tega sledi, da je vsakemu narodu potrebno čim več šol. Prav tako tudi nam. Zato je nujno graditi nove stavbe za izobraževanje.

Naša država je v hudi gospodarski krizi. Od kod dobiti denar? Seveda, s samoprispevkom. Prepričana sem, da dvajset tisoč investitorjem ta majhen mesečni izdatek ne bi bistveno zmanjšal življenjskega standarda, za enega samega investitorja pa bi bil to kar velik strošek.

Zato pozivam naše občane in delovne ljudi, naj se na referendumu odločijo za samoprispevek. Koristili bodo nam in našim potomcem.

Mojca Dolžan, 8.b
COŠ Gorenjskega odreda
Žirovnica

V ZNANJU JE MOČ — ZA TRETJI SAMOPRISPEVEK

Vsak človek je srečen in zadovoljen, če ga nihče ne zafrkava.

Zato mi očka vedno pravi: »Če se boš pridno učil, ti bo manj ljudi ukazovalo.«

Spomnim se starega pregovora, ki mu ga večkrat ponovi mama:

»Kar se Janezek nauči, to Janez zna!«

Včasih iz šole prinesem slabo oceno. Takrat se bojim, da mi bo očka dal kakšno po zadnji plati. Spomnim se maminih solz in zajokam. Solze še bolj bolijo kot udarci po riti. Zato si večkrat rečem: »V znanju je moč!«

Zaradi tega glasujem ZA tretji samoprispevek, čeprav še nisem polnoleten.

RUDI SMOLEJ, 4. b
OŠ Jeseniško bohinjski odred
Kranjska gora

Solidarnost

Solidarnost je načelo naše družbe. V tej težki gospodarski situaciji je to načelo še posebej pomembno. Gre namreč za dejanje cele družbe, za pomoč vsakega posameznika, če hočemo, da se družba razvija oziroma napreduje.

Solidarnost in vzajemnost se kaže na vseh področjih človekovega življenja: v šolstvu, cestnem prometu, preskrbi prebivalstva, razreševanju stanovanjskih problemov.

Solidarnost, to je prispevek družbe za normalne pogoje življenja posameznikov.

Solidarnost se kaže v dejanju otroškega dodatka družinam z nizkimi osebnimi dohodki. Poznamo tudi reševanje stanovanjske problematike s pomočjo solidarnostnih stanovanj.

Solidarnost izkazujejo tudi posamezne delovne organizacije tistim organizacijam, ki se znajdejo v finančnih težavah.

Solidarnost sega čez meje držav na primer ob raznih naravnih nesrečah kot so potresi, poplave.

Solidarnost je torej pomoč ljudem drugim ljudem v denarju, materialu in delu.

Solidarnost se ne ozira na žrtve.

Solidarnost mi pomeni, da želim nekemu nekaj dati, ne da bi misli na vračilo. Toda tudi to, da si nekoga osrečim, je lahko in tudi je plačilo.

Upam, da bodo naši starši, pa tudi ostali občani, izkazali solidarnost in se odločili za tretji samoprispevek namenjen boljšim prostorskim pogojem srednješolcev. »Samoprispevek« se tiče tudi nas, ki bomo čez leto ali več postali srednješolci. Pomembno pa bo tudi za kasnejše generacije.

Peter Novak, 5.a
OŠ Karavanških kurirjev
NOB
Koroška Bela

SLAVKO TARNAN

2

Jedrski raziskovalci S tragiko ovenčani kralji naših dni

Med njimi ni bilo nikogar, ki bi izkazoval kakršnokoli nepravilnost. Pri teh ljudeh se je število belih krvničk gibalo od pet tisoč do sedem tisoč na milimeter krvi. To pa je vseskozi v mejah običajnega.

Nadalje smo preiskali še nekatere osebe, ki so bile ob eksploziji bombe zelo blizu središča, denimo tiste, ki so delali v dobro zavarovanih kletah telefonske centrale. Pri vseh teh nismo odkrili nobenih bolezenskih znakov.

Človek se čudi rušilni moči ene same jedrske bombe, ki je opustošila tako mesto, kot je bila Hirošima. In je mahoma umorila ali prizadela čez pol milijona ljudi. Porazili smo bili v znanstveni vojni. Kdor koli bo premišljal o preteklosti in prihodnosti, bo spoznal marsikaj, kar bo potrebno ponovno pretehtati, »zaključuje svoj zdravniški del primarij poštarke klinike dr. Mičihiko Hačiji iz Hirošime.

Zgodovina človekovega spoznavanja narave je dolga in polna ovinkov. Alkimisti srednjega veka so doprinesli svoj delež, čeprav so tavalili v slepi ulici. Začetniki so bili grški filozofi, od tam izvira ime ATOM. Dobesedno pomeni — nedeljiv. Pot znanosti se je vila iz Aten skozi Aleksandrijo in Cordovo v zahod-

no Evropo. Atom je bil pozabljen, iskali so zlato in minil je srednji vek. Atom so izkopal iz pozabe na prehodu iz 18. v 19. stoletje. Najlažji atom je vodik, kisik je šestnajstkrat težji.

Ta števila imenujemo atomska teža, saj so atomi zmerili in tehtali. Kako majhen je atom in kako je lahek, nam pokaže naslednja primerjava: če kapljo vode s premerom enega centimetra povečamo do velikosti našega planeta, bo atom vodika takšne velikosti kot je poldrug kilogram težka jedilna buča.

Skoraj vsa masa atoma je združena v jedru. Jedro je sestavljeno iz protonov in nevtronov.

Skoraj vsaka prvina v naravi ima več izotopov. Prvine z enim izotopom so redke. Narava pretvarja prvine iz ene v drugo. Jedra razpadajo, dokler ne dosežejo svinca, ki je najtežja obstojna prvina. Radioaktivne prvine razpadajo same po sebi, razpada ne moremo zadržati niti pospešiti.

Leto 1939 je bilo mejno. Z odkritjem cepitve urana se je iz jedrske fizike razvila nova veleindustrija — na poti k atomski bombi. Cepitev urana je postala skrbno varovana vojaška skrivnost.

Jedrski fizika Frederic Joliot in njegov so-

delavec Kowarski sta že leta 1939 patentirala atomsko bombo in uransko peč. Druga svetovna vojna je že besnela. Obe vojskujoci se strani, Nemci in zavezniki, so se lotili raziskav. Nemci so bili prepočasni, njihove možnosti pa zaradi pomanjkanja surovin vse manjše iz leta v leto. Zaradi nerazumevanja državnega vodstva so odnehali na pol poti. Amerikanci so uspeli ob sodelovanju domačih znanstvenikov in raziskovalcev iz Francije, Anglije, Danske, Norveške in mnogih Nemcev, ki so zbežali pred Hitlerjem. Da pa so uspeli, so bila potrebna še mnoga nova in nova odkritja. O usodah in delu jedrskih raziskovalcev pa malo kasneje.

Usodni uran 235

Naravni uran je mešanica dveh izotopov — urana 238 in urana 235. Urana 235 je v naravi le 1/140 (v odstotkih je to 0,7 %), ostalo je uran 238. Izrazitih kemijskih razlik med njima ni, zelo se razlikujeta v obnašanju nevtronov. Če prileti nevtron v jedro urana 238, se le to pretvori v jedro nove prvine, ki jo poznamo pod imenom neptunij 239. Neptunij pa ni obstojen, temveč se pretvori v naslednjo prvino plutonij. Tudi plutonij ni obstojen, vendar ima zelo dolgo razpolovno dobo (24.000 let). Plutonij oddaja pri razpadu delce alfa in se ob tem pretvori v uran 235.

Novonastali uran 235 se obnaša popolnoma drugače. Če prileti nevtron v njegovo jedro, se jedro razcepi in ob cepitvi odleti dva ali trije nevtroni. Raziskovalci Fermi, Hahn in Strassman so imeli prav. Toda s tem še niso bile izčrpane vse razlike med uranom 235 in uranom 238. Uran 235 se cepi v pretežni večini primerov, pa naj prileti v njegovo jedro hitri ali počasni nevtron.

MOJA SOŠOLKA

Od deklic v našem razredu imam najraje sošolko Saško. Je zelo majhna in ima črne lase. Njene rjave oči se zaleskečejo ob vsakem pogledu. Stanuje v sosednjem bloku in se radi obiskujeva.

Velikokrat si pomagava pri učenju in domačih nalogah. Saška nikoli ne govori grdo o meni in tudi tožari ne. Če se ji kaj ne zdi prav, pove meni. Tudi sama jo posnemam, ker se mi to zdi lepa lastnost. Z njo lahko dobiš in ohraniš veliko prijateljstvo. Kadar imam pouk popoldan, naredim najprej nalogo, malo pospravim po stanovanju in grem k njej. Moja mama se zaradi tega velikokrat jezi. Pravi, da ne smem k njej, če njenih staršev ni doma. Sedaj grem k njej samo, če rabim pomoč pri domači nalogi. To me ne moti, saj se vidiva vsak dan v šoli in na dvorišču. Med počitnicami sva vsak dan tičali skupaj.

Upam, da bova še dolgo ostali prijateljici, saj razloga za prepir nimava in bi se ga nasproh morali izogniti.

Jerneja Vrevc, 5. a
OŠ Tone Čufar

Bela šola

Najmlajši smučarji

Na kol

Sedeči zavoj

Bo ali ne bo?!

Tudi letos sta železarski sindikat in komisija za šport in rekreacijo pri oddelku za družbeni standard organizirala poletniško šolo smučanja na Zatrniku za otroke naših delavcev. Obilen sneg, ki je letos izjemoma padel prav pred začetkom šolskih počitnic in dobre izkušnje iz preteklih let so botrovale številčnosti malih tečajnikov.

Trinajst vaditeljev smučanja je skrbelo za 133 nadebudnežev na smučeh. Belo abecedo, od prvih črk do zamotanih slovničnih pravil, so se učili tečajniki od šestih do sedemnajstih let, teden dni smučanja pa so kronali s tekmovanjem v ve-

leslalomu, kjer so pokazali svoje novo znanje. Brez treme in akrobacij sicer ni šlo, razen pri najmlajših, vendar so kljub temu vsi zadovoljni in obljublajo, da bodo drugo leto spet prišli.

V tej preizkušnji so dosegli naslednje rezultate (po skupinah):

I. skupina: 1. Grega Kavčič, 2. Maruša Tratnik, 3. Samo Lazar.

II. skupina: 1. Aleksander Potokar, 2. Bojan Cuznar, 3. Saša Lavtižar.

III. skupina: 1. Gaber Trseglav, 2. Goran Jeklič, 3. Žiga Vrhovnik.

IV. skupina: 1. Tomaž Zaveljcina, 2. Tadej Rozman, 3. Marko Stare.

V. skupina: 1. Dejan Debenjak, 2. Elvis Demšar, 3. Robi Pirc.

VI. skupina: 1. A. Novak, 2. T. Lazar, 3. M. Toman.

OTVII. skupina: 1. A. Rozman, 2. K. Gasar, 3. M. Noč.

VIII. skupina: 1. D. Hvala, 2. U. Novak, 3. B. Sušteršič.

IX. skupina: 1. M. Konobelj, 2. D. Venigar, 3. M. Ažman.

Organizator tečaja se za pomoč pri organizaciji zahvaljuje HTP Bled - TOZD Žičnice Zatrnik, Gostilni Urevc, in PGRS Železarne Jesenice.

Novice iz sindikalnih organizacij

TOZD VRATNI PODBOJI

Deseta seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Vratni podboji je bila v torek, 16. decembra. Dogovorili so se, da bodo letno konferenco sklicali v petek, 19. decembra, menili, da je v njihovi temeljni organizaciji premalo ljudi, da bi lahko koga delegirali za zunanje-ga člana disciplinske komisije, se seznanili z novo organiziranostjo sindikata v Železarni, predlagali dva člana sindikalne konference TOZD Ploščati program in njihove TOZD in za obnovo Erjavčeve koče prispevali osem podbojev, za pripravo praznovanja dedka Mraza pa po 300 din na zaposlenega.

Letna konferenca osnovne organizacije sindikata TOZD Vratni podboji je bila v petek, 19. decembra. Delavci te temeljne organizacije najbolj težijo negotovost glede nadaljnje proizvodnje vratnih podbojev, zato so tej problematiki tudi na letni konferenci namenili posebno pozornost. Zmedle so jih različne trditve na sejah samoupravnih organov. Nelogična se jim zdi tudi obrazložitev, da naj bi ukinili poroizvodnjo zaradi metalurške preusmeritve in pomanjkanja delavcev v Železarni, saj je v njihovi temeljni organizaciji le petdeset delavcev, od tega 60 % žensk, 10 % invalidov in mladincev, tak kader pa v Železarni navadno težje zaposlijo. Sindikat je bil iz odločanja popolnoma izrinjen, podobno kot pri vrednotenju delovnih nalog. Glede na vse to je tudi sprejemanje srednjeročnih planov izgubilo vsako vrednost. Med delavci bi moralo biti tudi več podpore delu izvršnega odbora, saj je sindikat organizacija vseh in ima uspeh le takrat, če nastopa enotno.

Ocenili so tudi športno dejavnost in menili, da je nekoliko upadla, predvsem pogrešajo mlajše tekmovalce in tekmovalke.

Tudi v blagajniškem poročilu ni izdelan finančni plan za leto 1987, ker da se po sklepu delavskega sveta Železarne proizvodnja v TOZD ukinja.

Tudi vodja TOZD je v poročilo o proizvodnih rezultatih temeljne organizacije menil, da je skrajno neresno, da se kupce najprej obvešča o ukinjanju proizvodnje, potem pa se jih naknadno sprašuje, kakšne količine podbojev bi želeli naročiti v naslednjem letu. S takimi dejanji smesimo sebe in zmanjšujemo ugled celotne Železarne. Ustanovili pa so posebno komisijo, ki bo za poslovodni odbor izdelala poročilo o možnostih za obstoj proizvodnje vratnih podbojev, da se bo poslovodni odbor lahko odločil. Letna konferenca poziva poslovodni odbor, da odgovor posreduje čimprej.

Z novo organiziranostjo sindikata so bili dobro seznanjeni, izvolili pa so dva člana sindikalne konference.

TOZD JEKLARNA

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata TOZD Jeklarna je imel deseto sejo v četrtek, 18. decembra.

Zadovoljni so bili z odgovori na postavljena vprašanja, kako je z obrestmi od sindikalnega denarja in kaj je s posojili za gradnjo hiš za delavce iz drugih republik. Menili so, da bi morali tudi delavci iz drugih republik imeti pravico do gradbenih posojil — naj bi se na primer zavezali, da bodo v Železarni delali toliko časa, da bodo posojilo odplačali ali še dlje; treba bi bilo poiskati pogoje, pod katerimi bi tudi taki delavci lahko dobili gradbeno posojilo.

Letno konferenco bodo imeli v začetku januarja, za novo organiziranost sindikata pa menijo, da je precej komplicirana in da bi bilo vseeno, če bi bil izvršni odbor organiziran tako kot delavski svet. Menili so, da je še prezgodaj, da bi formirali osnovno organizacijo sindikata za Jeklarno 2 — formira naj se takrat, ko bo Jeklarna 2 začela delovati. Predlagali pa so člane predsedstva sindikalne konference TOZD Talilnice in delegate v novih samoupravnih organih.

Dodelili so tudi denarne pomoči in obravnavali pritožbo tehtalcev starega železa glede vrednotenja njihovih delovnih nalog. Njihovo pritožbo bo-

do posredovali delavskemu svetu, o njej pa obvestili tudi vodjo TOZD. Predlagali so še, naj bi ponovno uvedli delovno mesto mazalca žerjavov, zanimalo pa jih je, kako je urejeno dežurstvo v Jeklarni.

Krajevni praznik v Ratečah

Krajani v krajevni skupnosti Rateče - Planica praznujejo 2. februarja krajevni praznik. Tega dne je bil leta 1942 v haraki pri 120 - metrski skakalnici prvi sestanek aktivistov Osvobodilne fronte Rateče - Planica.

Prvega sestanka aktivistov OF iz Rateč so se pred štiridesetimi leti udeležili domačini Maks Juvan, Franc Odar, Franc Kajžar, Jože Tof, Alojz Makovec, Alojz Oman kot kurir in Franc Gregori iz Podkorena, ki je dobil nalog od Okrajnega odbora OF, da se ustanovi prvi odbor OF v Ratečah.

Na sestanku so se domenili, da bodo organizirano nadaljevali začeto delo, to je odpor proti okupatorju. Zbirali so denar, obleko, hrano, orožje in municijo, agitirali so za OF in razpečavali letake z mršnjo proti sovražniku.

A. Kerštan

HM, HM ...

Kdo pravi, da se nič ne spreminja?

Psi lajajo glasneje, pa tudi karavana gre hitreje dalje!

Ker se je v zadnjem času neverjetno povečalo število zaščitnih medvedov med nami, predlagam, da se s tem družbenim fenomenom začne ukvarjati nova veda — zoosociologija.

micro

Na podlagi 177. člena zakona o davkih občanov (Uradni list SRS, št. 32/85) izdaja uprava za družbene prihodke

JESENICE

POZIV

k vložitvi napovedi za odmero davkov občanov za leto 1986 za zavezance, katerim se odmerjajo davki po preteku leta

in za leto 1987 za zavezance, katerim se odmerjajo davki vnaprej za tekoče leto.

Napoved je treba vložiti do vključno 31. januarja 1987.

Napoved za odmero davkov morajo vložiti:

Za leto 1986

1. Zavezanci davka od dohodka iz gospodarskih dejavnosti in zavezanci davka od dohodka iz gospodarskih dejavnosti, ki občasno dosega dohodek z opravljanjem dejavnosti, ki s predpisi niso prepovedane, katerim se davek odmerja po dejanskem dohodku, o dohodkih doseženih v letu 1986

2. Zavezanci davka od dohodka iz poklicnih dejavnosti, katerim se davek odmerja po dejanskem dohodku, o dohodkih doseženih v letu 1986

3. Zavezanci davka od dohodka iz avtorskih pravic, katerim se davek odmerja po dejanskem dohodku, o dohodkih doseženih v letu 1986

4. Zavezanci davka od dohodka iz premoženja in premoženjskih pravic, o dohodkih doseženih v letu 1986. Pod navedeno obliko davka spadajo tudi dohodki, doseženi z oddajanjem stanovanjskih in poslovnih prostorov, garaž in počitniških hiš v najem ter dohodki od podnajemnin, dohodki od oddajanja opremljenih sob pa le, če doseženi dohodek presegadinarjev;

5. Zavezanci davka od skupnega dohodka občanov o dohodkih, prejetih v letu 1986. Napoved morajo vložiti občani, katerih skupen čist dohodek v letu 1986 presega 3.702.204 dinarjev.

Napoved vložijo:

— zavezanci iz 1. točke, ki imajo poslovni prostor, pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju je poslovni prostor; ostali zavezanci, ki nimajo poslovnega prostora, pa pri upravi za družbene prihodke občine, v kateri imajo stalno prebivališče, če pa zavezanec nima stalnega prebivališča na območju občine, na katerem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju imajo stalno prebivališče njegovi družinski člani;

— zavezanci iz 2. in 3. točke pri upravi za družbene prihodke na območju občine, v kateri imajo stalno prebivališče, če pa zavezanec nima stalnega prebivališča, na območju občine, na katerem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju imajo stalno prebivališče njegovi družinski člani;

— zavezanci iz 4. točke, če gre za dohodek od nepremičnin, pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju nepremičnina leži, če gre za dohodek od premičnin, pa pri upravi za družbene prihodke občine, v kateri imajo stalno prebivališče;

— zavezanci iz 5. točke pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju so imeli v letu 1986. najdalj stalno prebivališče.

Za leto 1987

1. Zavezanci davka od dohodka iz gospodarskih dejavnosti, katerim se odmerja davek v pavšalnem letnem znesku za leto 1987

2. Zavezanci davka od dohodka iz poklicnih dejavnosti, katerim se odmerja davek v pavšalnem letnem znesku za leto 1987

Napoved vložijo:

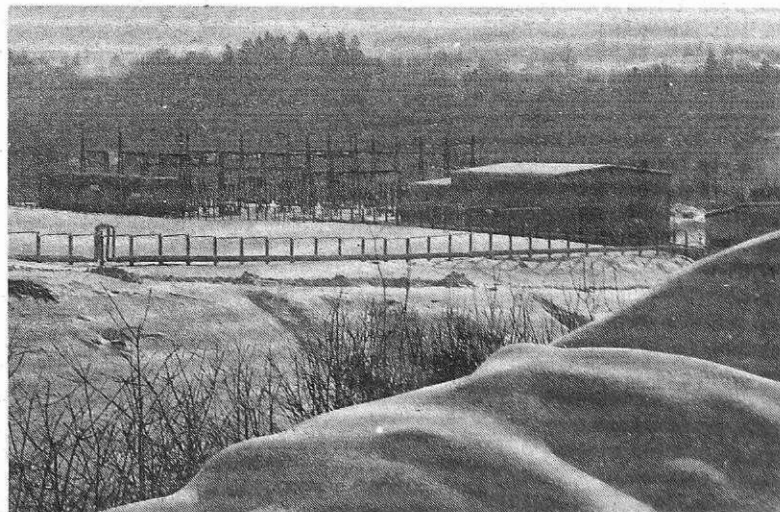
— zavezanci iz 1. točke, ki imajo poslovni prostor, pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju je poslovni prostor; ostali zavezanci, ki nimajo poslovnega prostora, pa pri upravi za družbene prihodke občine, v kateri imajo stalno prebivališče, če pa zavezanec nima stalnega prebivališča na območju občine, na katerem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju imajo stalno prebivališče njegovi družinski člani;

— zavezanci iz 2. točke pri upravi za družbene prihodke občine, v kateri imajo stalno prebivališče, če pa zavezanec nima stalnega prebivališča na območju občine, na katerem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju imajo stalno prebivališče njegovi družinski člani.

Napoved za odmero davkov je treba vložiti na predpisanem obrazcu, ki se dobi pri upravi za družbene prihodke občine. Pozivamo zavezance, da napovedi vložijo v roku, določenem v tem pozivu, ker bo za nepravčasno vložitev napovedi odmerjeni davek povečan za 10 % oziroma najmanj 1.000 dinarjev, zavezancem, ki ne vložijo napovedi pa za 20 % oziroma najmanj 2.000 dinarjev.

OBČINA JESENICE

Uprava za družbene prihodke

Energetska postaja Bela (foto: I. Kučina)

Vitomer Pretnar razstavlja v radovljiški graščini

V petek, 30. januarja, bodo ob 18. uri v fotogaleriji PASAŽA v radovljiški graščini odprli razstavo fotografij Vitomirja Pretnarja, člana jeseniškega fotokluba Andrej Prešern.

Vitomer Pretnar, po poklicu diplomirani inženir elektrotehnike, ki je bil do leta 1983 zaposlen v naši železarni, sedaj pa v Republiškem centru za obrambno usposabljanje v Poljčah, se je začel s fotografijo ukvarjati leta 1975. Na razstavah mladinske fotografije in ostalih skupinskih razstavah je prejel že dvajset nagrad in priznanj. Za svoja uspešna dela je prejel leta 1980 naziv fotoamater I. razreda. Marca 1985 je samostojno razstavljal v mladinskem klubu na Jesenicah, junija istega leta pa v razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah.

V katalogu za razstavo, ki si jo lahko ogledate v februarju, je Cene Avguštin zapisal:

»Motivni svet Pretnarjeve fotografije je izredno raznolik in sega na področje avtoportretnih študij in njim sorodnih happeningov, na prikaze jazza, na prizore iz železarne in na razmišljanja o življenjskih problemih pod naslovom Justica.

Motivi iz tovarne spadajo v okolje, v katerem avtor živi in sodijo v tradicionalno vrsto jeseniške fotografije. Vitomer Pretnar rad postavlja svoje figure v nasprotno luč, kar vodi do zanimivih senčnih iger v okviru dane fotografske kompozicije.

Za fotografa enako privlačne so tudi upodobitve jazz ansamblov, kjer menjave svetlobe in senc ustvarjajo v sliki svojevrsno razpoloženje. Povsem črno ozadje kompozicij daje

osvetljenim figuram in instrumentom plastičen izraz in s pravo grafično natančnostjo očrtuje sleherni detalj v sliki.

Pretnarjevi avtoportreti so zanimiv poskus fotomontaže, ki vodi prav do polifemske grozljivih scen in do kopičenja obrazov in drugih delov telesa na fotografski ploskvi. Morda najbolj zanimiv je Avtoportret št. 5, pri katerem je svetloba razžrla obraz in so ostanki nekakšnih Meduzi podobnih stvorov vidni le ob straneh. Ekspresivna zasnova te kompozicije se nadaljuje v Happeningu I.

Srečanje literatov SOZD Slovenske železarne

Dan je bil mrzel, vendar lep. Modro nebo in sonce sta nas spremljala vse od Jesenic do Raven na Koroškem. V petek, 23. januarja, ob dvanajstih smo se natrpali v kombi pred Kazino in uživali v lepem pogledu na gorenjsko pokrajino, odeto v belo snežno opojnost. Tam pri Brnikih in v okolici Domžal je bilo snega še za kar cel meter in vse se nam je prikazovalo kot iz pravljice; vse tiste smreke, polja, hiše ob cesti, da si od prenekaterih komaj streho videl.

Na Trojanah se ustavimo. Naročimo si različne jedi, po želji, ampak prekmurska gibanica na koncu vsem prav dobro tekne. Tu srečamo tudi svoje kolege iz Verige Lesce in iz Plamena Kropa. Veselo in pristrčno se pozdravimo, nekateri smo že stari znanci z zadnjih srečanj (lani na Jesenicah).

Štajerska nas sprejme malo manj zasnežena, na zasneženih poljih nas pozdravljajo hmeljske naprave, tam na gričih in hribih se dvigujejo proti nebu stolpi cerkva. Titovo Velenje je postalo še večje, še lepše, tudi v drugih mestih, naselijih in zaselkih vidimo precej novogradenj.

Ravne na Koroškem. V petnajstih letih, odkar sem bil nazadnje tu, se je mestoce razvilo v pravo mesto. Na obronkih kotline se dvigujejo proti nebu stolpnice, v Čevčevljah pa je opaziti modern trgovski center. Tovariši Angeli nas veselo sprejme v nekdanjem, zdaj sodobno prenovljenem železarskem domu. Ponudi nam domačo kapljico in pecivo ter podari spominske mape z brošuro naših del in prospekti Koroške. Angeli je profesionalni animator kulture, okrog sebe ima še sodelavce, pri kupno Katjušo in predsednika sindikata. Čudno, da naša železarna ne premore poklicnega animatorja za kulturo? No, s tem si ne tem mestu ne bom belil las, čeprav bi morali to vprašanje že zdavnaj rešiti tisti, ki so za to poklicani!

Sprašujemo se, kje so Leščani in Kroparji. Še pred nekaj minutami smo jih videli na križišču, vozili so za nami. Potem so se kar na lepem nekam izgubili. Le kam? Ko se malce okrepcamo, so že Leščani tu, iz Štor pa nobenega; Angeli pojasni, da imajo neke zadrege, kakšne so, sami najbolj vedo.

Ob mraku se vsi skupaj odpeljemo na Prežihov grob. S seboj imamo pozlačen spominski venček. Joj, koliko je snega na pokopališču! Do groba ne moremo. Tedaj se spomni Olga Mlakarjeva: »Lopato imamo v kombiju!«

Lojze, naš spremljevalec, koplje, Majda dela gaz za njim, potem se začne glas: »Pa ne k Pavli!«. Vsi smo dobre volje in se začnemo smejati. »Bolj v levo«. Lojze je začel k Vorančevi žlahti, Lovro Kuhar - Prežihov Voranc je malo bolj levo. Še nekaj posnetkov in že se vračamo.

Nekdanja graščina grofa Thurna, ki je imel v lasti raveno fužinarstvo, je zdaj lepo in bogato urejena knjižnica. Glede na številne zgodbo-

vinske starodavne eksponate je tretja v republiki, za NUK in mariborsko knjižnico. Ogromni delež pri tem je imel dr. Sušnik; obiskovalci njegov doprni spomenik lahko vidijo v avli knjižnice. Jeseniška knjižnica je prava revščina proti ravenški. V Ravnah imajo še pokrit bazen, celo vrsto športnih objektov, dvoran in stez za trim in še bi lahko naštevati. Nas, Jeseničane, je lahko v dno duše sram, da v štiridesetih letih nimamo kaj pokazati, znamo pa lepo klevetati drug drugega, se pričakati in sebi graditi hišice in vikende. Kar ozirimo se v Rovte, na Rodine... V knjižnici je mala dvorana. Posedemo. Pozdravni nagovor nam zaželi književnik Marjan Kolar, urednik Fužinarja. Takole nam v slovesnem uvodu pravi:

»Pisci samorastniki iz SOZD Slovenske železarne se srečujejo vsako leto. Letos so gostje Železarna Ravne in pred nami je skromen izbor njihovih pesmi in črtic. Koroška je domovina ljudskih pesnikov in pevcev - bukovnikov od Drabosnjaka do Lesičjeka in Marvela, do Jerneja Krofa in drugih. Zato smemo reči, da ima prav Koroška poseben posluš in razumevanje za pisce samorastnike. Sicer pa je beseda »samorastnik« zrasla tu in s Prežihovimi deli prodrla v Slovenijo.

Tudi naš čas je prijazen do ljudi, ki jih veseli besedno oblikovanje. Svoje izdelke lahko objavljajo v lokalnih časopisih, nekateri v Mentorju, nekateri pa so celo že izdali svoje zbirke.

Korist je dvojna: Najprej si sami šolajo besedni izraz, se razgledujejo po domači in svetovni književnosti, prodirajo v svet besedne umetnosti ter se učijo oblikovati misli in čustva v pesniškem jeziku, ki je seveda drugačen od vsakdanjega.

Drugič pa njihove pesmi in črtice, objavljene v lokalnih glasilih, pridejo v roke delavcem, ki praviloma ne berejo lirike.

Tako torej pisci samorastniki razen tega, da sami ob svojem delu kulturno rastejo, opravljajo tudi vlogo razširjevalcev leposlovja v svojih okoljih in so na ta način animatorji kulture.

Ravenski gledališki igralci so nam nato ob glasbeni spremljavi klavirja in kitare z izjemnim občutkom interpretirali: Frenk Bregant pesem DA, Olga Mlakar pesem ŽIVIM, Mojca Košnik pesem SAMO ČLOVEK NE (vsi Veriga Lesce), dalje Peter Plohl

— III. Na podobno fotomontažni način kot pri Avtoportretu so v tej seriji prikazana avtorjeva srečanja s človeško minljivostjo.

Ekološko tematiko obravnavajo posnetki z naslovom Tovarna 1. — 3. Ta ciklus fotografij je primer t. i. vsebinsko stopnjevanje kompozicije. Njen pomen se nam razkrije šele po ogledu celotnega cikla. V kolekciji Justica se nam zdi likovno najbolj dognana fotografija št. 3. Pred skoraj praznim ozadjem se pojavlja tehnica in nekaj nihal. Zaradi na minimum omejenega števila predmetov deluje kompozicija izredno čisto, njenega simbolnega pomena ne moti noben odvečni atribut. Fotografijo uvrščamo med najboljše na razstavi.

Gostovanje KUD Stevan Filipović iz Valjeva

V petek bomo na Jesenicah pozdravili folklorni ansambel kulturnoumetniškega društva Stevan Filipović iz Valjeva. Obisk ansambla sodi v izmenjavo kulturnih skupin pobratenih mest Jesenice in Valjevo in v program prireditve za delavce iz drugih republik, ki so zaposleni na Jesenicah.

Obisk valjevskih folkloristov organizira komisija za kulturo pri konferenci OZS Železarne Jesenice.

Valjevski folkloristi se nam bodo

predstavili s plesi iz Srbije, Kolubare, Ponišavlja, Hrvatske, Vranja, ogledali pa si bomo lahko tudi bunjevačke igre, vlaške igre in kosovski svatbeni ples šota.

Prireditve bo v petek, 30. januarja, ob 17. uri v gledališču Tone Čufar na Jesenicah.

Vstopnice lahko rezervirate v pisarni gledališča vsak dan dopoldne 81-260.

Prodaja vstopnic bo eno uro pred prireditvijo v blagajni gledališča.

Medobčinsko društvo civilnih invalidov vojne o svojem delu

Pred kratkim je Medobčinsko društvo CIV Gorenjske imelo svojo letno konferenco. Ugotovili so, da je bilo delo društva v letu 1986 uspešno. Aktivnost društva je bila usmerjena predvsem na koordinacijo dela z ZDCIV SRS Slovenije, športno reaktivno ter socialno dejavnost, dejavnost v okviru ohranjanja tradicij NOB in mirovnih gibanj ter informativno dejavnost.

Koordinacija z Zvezo je zelo dobra. Društvo je sproti seznanjeno z vsemi novostmi s področja zakonske zaščite CIV in pomembnejših zadevah.

Člani so se udeležili vseh lanskih republiških prvenstev v plavanju, kegljanju in namiznem tenisu. V večjem številu se člani redno udeležujejo tradicionalnih republiških pohodov ob žici okupirane Ljubljane, pohoda II. grupe odredov v Ivančni Gorici in pohoda Po poteh partizanske Jelovice v Dražgošah. Zveza je bila lansko leto organizator VI. športnih iger CIV Jugoslavije, katerih so se udeležili tudi štirje naši člani športniki kot tekmovalci.

Invalidom sta šport in rekreacija zelo potrebna, zato je društvo organiziralo republiško prvenstvo v Kranju. Medobčinsko tekmovanje v streljanju, kegljanju, plavanju in namiznem tenisu je bilo v Železnikih. Najboljše rezultate dosegajo kegljači in atleti, ki so osvojili prva mesta in pokale. Šahisti se redno udeležujejo republiških turnirjev in medobčinskih prijateljskih tekmovanj, ki jih organizirajo sami.

Socialna zdravstvena dejavnost je usmerjena predvsem na klimatsko zdravljenje, letovanje, obiske nepokretnih in ostarelih na domu in reševanje težjih socialnih problemov. Članom, ki so se zdravili v toplicah in Strunjanu, je društvo krilo tretjino stroškov zdravljenja. Socialno ogroženim, ki so letovali, je društvo prispevalo 350 din dnevno. Obiskali so tudi osemnajst ostarelih, nepokretnih in bolnih članov in jih skromno obdarili. Obiskali so tudi

člane nad 80 let starosti.

Program za ohranjanje tradicij NOB in mirovna gibanja je bil v redu izveden. Organizirali so izlete v kraje, ki so znani po spomenikih iz NOB, sodelujejo na republiških in društvenih pohodih, obiskovali so komemorativne slovesnosti, praznovali Dan CIV in vzdrževali ter urejali spomenik žrtvam fašističnega nasilja v Slatni nad Begunjami.

Izvedli so tovariško srečanje CIV SRS v Celju in pohod CIV od Begunj do Slatne. Udeležili so se komemorativne slovesnosti pri Jami na Okroglem, pohoda po poteh Kokrškega odreda — Udemboršt, pohoda na Porezen, Stol in Blegoš ter izvedli izlet za člane pomniki NOB po Zgornji Savinjski Dolini.

Od leta 1981 MD za Gorenjsko lepo ureja in vzdržuje spomenik žrtvam fašističnega nasilja v Slatni nad Begunjami, kjer ima tudi ZD CIV SRS svojo domicilno ploščo.

Vojna v svetu še traja, pri tem pa je največ žrtev prav med civilnim prebivalstvom, zato smo tudi mi vključeni v mirovna gibanja doma in v svetu.

Informativna dejavnost tudi v redu poteka. Člani smo redno obveščeni o raznih zakonskih spremembah in tekočih zadevah. Ob koncu kolektorskega leta MD izda Informativni list, ki vsebuje obvestila iz zakonodaje, zdravstvenega varstva ter ostale oblike varstva CIV in tudi ostale novice.

V letu 1986 je bil program dela uspešno izveden, člani CIV pa upamo, da ga bomo tudi letos izpolnili. Jože Mrovlje

Pri dramsko recitatorskem krožku

V letošnjem šolskem letu sem se odločil, da bom sodeloval pri dramsko recitatorskem krožku. Že dalj časa sem ob gledanju proslav in iger imel skrito željo, da bi tudi sam nastopal. Za to pa nisem imel dovolj poguma. Letos pa sem premagal strah in sram in začel sodelovati.

Nastopal sem na žalni komemoraciji ob dnevu mrtvih in na proslavi ob 29. novembru. Mislim, da sem tremo premagal in vsak dan bolj z veseljem obiskujem krožek.

Delo pri krožku pa ni lahko. Precej vaj z mentorji, doma pa veliko učenja je potrebno, da se besedilo naučiš na pamet. Ni vseeno kako se ga naučiš. Zato se z mentorji pogovorimo, kaj besedilo predstavlja, v kakšne namene bomo nastopali itd. Zato imamo na začetku priprav na proslavo najprej bralne vaje. Z mentorjem razčlenimo recitacijo od besede do besede. Ko znamo besedilo, pa začnemo s skupnimi vajami. Koliko časa vadimo je odvisno od nas. Bolj smo poslušni, prej in z manj vajami smo pripravljeni za nastop. Pred javnim nastopom imamo, če je možno, tudi vaje na odru, kjer potem nastopamo.

V tem krožku sem šele začetnik, zato tudi moje vloge niso preveč zahtevne. Kljub temu pa mislim nadejavati z delom, saj sem vsak dan nad njim bolj navdušen.

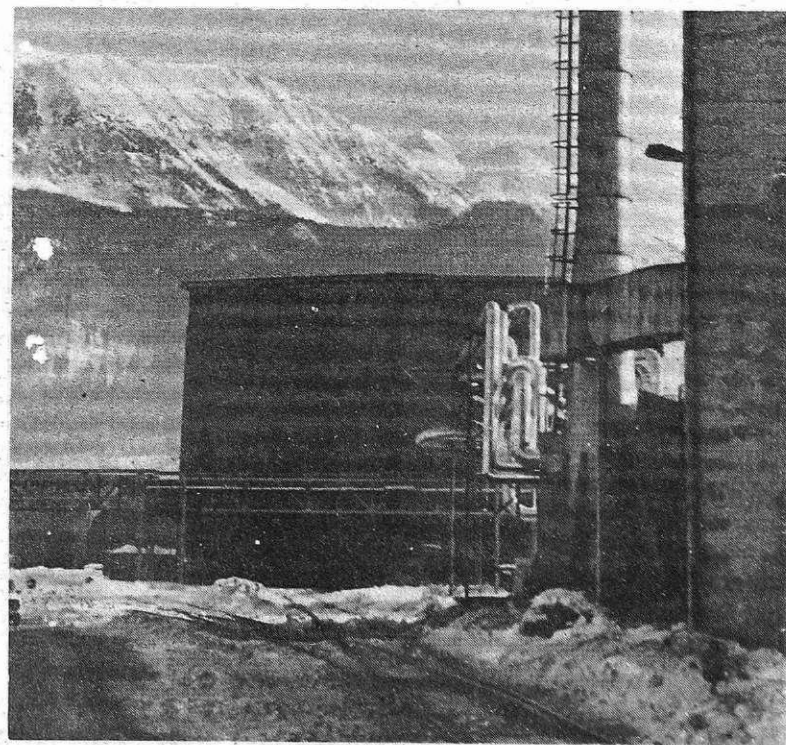
Anže Novak
5.b, OŠ Tone Čufar Jesenice

Pri krožku

Že v četrtem razredu sem se odločil, da bom začel hoditi k foto krožku. V petem razredu sem že nestrpno čakal, kdaj bomo spoznali tehniko aparatov. Že prvi dan smo šli v temnico. Temnica je temen prostor, kjer razvijamo slike. Nestrpno sem čakal v vrsti, da bi posnel sliko na trd papir. Pritisnil sem na gumb in počakal. Ko je bila gotova, sem jo dal v fiksir. Kmalu se je slika začela

razvijati. Ko je bila razvita, sem jo pomočil v vodo in jo dal sušiti. Z zanimanjem sem gledal druge slike, ki so bile v primerjavi z mojo veliko boljše. Ko je bila posušena, sem jo vzel s seboj, da bi jo imel za spomin. Ta dan se mi je zdel prijeten, pa tudi poučen je bil. Vesel sem, da hodim k foto krožku.

Janez Križnar, 5.b
OŠ Tone Čufar Jesenice

(foto: I. Kučina)

Dopisujte

Edo Torkar

OD KOTELJ DO BELIH VOD

(po stopinjah P.Voranca)

Voranc, Voranc, kje so zdaj tvoje Kotlje, tvoja Prežihovina, tvoja Uršlja gora, pod katero si kot otrok gnil bice past?

Kotlje je neki ljubljanski arhitekt spremenil v tipsko naselje vrstnih hiš v alpskem slogu, ki spada v to krotko pokrajino pod Uršljo goro kakor govno v smetano. Nekdaj idilična Uršlja gora z božjepotno cerkvico na vrhu je zdaj samo še podstavek za televizijski pretvornik.

Stare Prežihovine ni več. Na njenem mestu so postavili ponaredek: novo, s sandolinom impregnirano brunarico, na katero so obesili tablo z napisom, da je odprta vsak dan, razen ponedeljka, od 9 do 11 ure in od 14 do 17 ure in da je vstopnina za odrasle 40 din, za otroke pa 30 din. Tudi gospodarsko poslopje je le kopija starega; pristne so le kure, ki kokodakajo na dvorišču in pes, ki laja na obiskovalce, ki prihajajo nenajavljeni in izven obratovalnega časa.

Pa tvoj kip, Voranc! Šolarjem, ki jih tovarišice priženejo predenj, zamirajo srčki od strahospoštovanja, ko te gledajo tako velikanskega, votlo donečega, mrkega, nedostopnega in do riti v beton pogreznjenega. In to naj bo tisti prijazni stric pisatelj, si mislijo, ki je tako lepo pisal o levem devetju, Potolčenem kramohu in babici na ajdovem strnišču? Mar bi ga postavili na njivo ptice odganjati?

Prav ti je, Voranc, kaj pa si se mučil s Solzicami in Samorastniki in vso to pisarijo, kaj pa si se boril za pravice delavskega razreda! Mar bi se brugal zase in obdeloval svojo nji-vico in drevje klestil in živino redil! Kaj bodo biseri svinjam, jebeš tak narod, ki mrtve pisatelje uliva v bron, žive pa pusti crkavati ob skorji kruha.

Proč, proč iz te hotuljske megle — tja v sončne Bele vode za Uršljo goro, kjer se razprostira s sončnimi žarki prepredena pokrajina, lepa, svetla in topla!

Ti, Voranc, si romal tja na binkoštni ponedeljek, v najlepšem letnem času, ko vigred prehaja v poletje, ko zelene in cveto tudi že vse planine, po katerih je hodil k Belim vodam... Jaz sem se odpravil na potadnjega dne v novemburu, ko je v lice že ščipal mraz in so bili osončni travniki in gozdovi pobeljeni od ivja in se je tudi na lužah že delal led... Ti si šel z veselo družbo sorodnikov in sovaščanov, jaz sem bil sam — in sam sebi najboljša družba... Ti si šel, zvest svojih otroški zaobljubi, s hrepenenjem nicinskih ljudi po soncu in svetlobi — jaz, utrujen od brezglavih pustolovščin svoje mladosti, z željo po miru in počitku na že znanih in uhojenih poteh.

Že malo nad Kotljami me je skozi povesne postane in preležane megle dregnula v oči žareča jasnina neba in ko sem prekorajčil Godčevo sedlo, je bila megla že vsa pod mano: belo, smetanasto morje, ki je opluskovalo s soncem obistane in s snegom pobeljene vrhove koroških in štajerskih gora. A kaj bi ti hodil v zelnik z opevanjem naravnih lepote? Voranc, kjer si ti pogledoval v veličastno in divjo črnjansko pogreznino, kjer Meža zbira svoje studene in je pred sto in več leti še krožil ponosni orel od Uršlje gore do Pece, sem se jaz v skrbeh oziral za prenočiščem, kajti čas je bil zimski in dan že skoro naokrog.

To moje — kot se bo precej izkazalo — dokaj kratkočasno, že kar razburljivo iskanje strehe nad glavo se je začelo na zapuščenem Naravnikovi kmetiji, pol ure hoda od koč na Naravniki ledinah. Da je kmetija zapuščen, mi je povedal oskrbnik koč in tudi ogled na kraju samem ni vzbujal dvoma o tem: hiša je bila zanemarjena, plot okoli nje polomljen, sneg neodmetan in nezgažen, iz dimnika se ni kadilo, vrata so bila zaklenjena in okna zapahnjena s polkniciami... Že sem iskal primeren kos železa, da bi vdrl noter, ko sem zaslišal iz hiše govorjenje... Obstal sem kot vkopan, kajti ni bilo dvoma, da gre za človeške glasove, pravzaprav za en sam glas; glas je bil moški, glas starejšega moškega, starčevski glas; starec v hiši se je pogovarjal sam s sabo, pravzaprav je bil to monolog, ne dialog... Govorjenje je bilo monotono, zaspalo, odsotno, nerazložno... A bil je glas, bil je človeški glas! In kdorkoli je že bil, ta človek, in kakorkoli je že prišel v hišo, jasno mi je bilo le to, da je prišel pred snegom in da potem ni več stopil ven — kajti ne na hišnem pragu ne na zasneženem dvorišču ne zadaj na vrtu ni bilo človeških stopinj, razen tistih, ki sem jih napravil jaz.

Potrkal sem na vrata. Nič ne prišel odpret. V hiši je zavladala mrtva tišina.

Še enkrat sem potrkal. Molč. Pobutal sem s pestjo. Nič. Tišina je postajala zlovesča. S cmokom v grlu in razbijajočim srcem sem se ritensko umaknil na cesto. Samo še malo je manjkalo, pa bi začel verjeti v duhove!

Že skoraj v trdi temi sem prikolovratil do naslednje zapuščene kmetije. Še zmeraj pod vtisom nenavadnega in meni nerazumljivega dogodka pri Naravniku se mi ni zdelo pametno hoditi blizu in svetiti z baterijo v notranjost. Raje sem se povzpel na lovsko opazovalnico nad cesto. Komaj pa sem stopil na lestev, se je iz teme v kolibi izluščila svetla pega, ki je rekla: »Kdo pa je?«

Padel sem na rit. Še dobro, da nisem zlezal više, sicer bi se še polomil.

»Nič, nič,« sem zajeceljal, potem ko sem se pobral. »...Ste se me ustrašili?«

»Vi ste ste ustrašili, ne jaz,« je reklo iz kolibe.

»Samo pogledati sem hotel... Prenoišče iščem.«

»Tukaj ga ne boste našli. Zakaj pa niste ostali v koči?«

»Na Sleme sem nameraval, pa me je ujela noč... Kaj pa tistale hiša?« sem stegnil roko čez cesto.

»Nikogar ni v njej. Tukaj ni mogoče prenočiti.«

»Koliko pa je še do Slemenca?«

»Poldrugo uro.«

»Hvala, upam da vam nisem pokvaril lova.«

»Ste mi ga, ja.«

»Zelo mi je žal.«

»To ste vprašali, ker vas zanima ali imam puško, a? — Imam jo, imam!« V dokaz, da je res tako, je v temi kovinsko zaškrtalo.

»Nikar me ne počite, no!«, sem se poskušal pošaliti, a besede so se mi zatikale v grlu kot suhi ovseni kosmiči.

»Saj sem rekla, vi ste prestrašeni, ne jaz.«

»Seveda, vi ste zgoraj, jaz spodaj, vi imate puško, jaz ne.«

»No, nič se ne bojte. Lahko noč!«

»Lahko noč!«

In tako mi nazadnje res ni ostalo drugega kot da se zavlečem spat med mrzle zidove starodavne Križanove krčme sredi gozda, ki je bila v prejšnjem stoletju »znano pribežališče kramarjev, sejmarjev, prepučevalcev, še bolj pa tihotapcev ter raznih beguncev in popotnikov, ki so se ogibali glavne poti iz Črne v Soštanj čez Šentvid. Tod so se krepčali številni romarji svete Uršlje, Belih vod, Nove Stifte, Višarij, Petrovč, Gospe Svete. Široko odprta kletna vrata, iz katerih so dišala vina, pometenno gumno, mehači in citraši so vabili spokorne grešne romarje, ki so se vračali pod bremenom odpustkov, da jih tukaj odložijo in pozabijo v vinu, pesmi in plesu...«

Ne zameri, Voranc, ta tvoj odstavček mi je bil potreben, da bi pričaral poezijo skrivnostne preteklosti Križanove krčme in jo soočil s suho, mrzlo, razvlečeno prozo ur, ki sem jih prebil v njej v noči od zadnjega novembra na prvi december 1986. leta.

V tvojem času je, kot resignirano ugotavljaš, Križanova krčma služila le še za shrambo mrve. Verjemi, da bi bil od srca vesel, če bi te mrve ostalo še kaj do današnjih dni — vsaj toliko, da bi na mehke zaspal. Zdaj pa je bajta prazna in zapuščen, z ževajočimi luknjami namesto

oken in vrat, nasuta z odpadlim ometom in nanosi snega, ki ga je veter napihal skozi preperelo streho. Po strmih, zlovesče cvilečih lesenih stopnicah sem se pripiral v gornje prostore. Pometel sem sneg s poda, razgrnil šotorko in se do vratu zavlil v spalno vrečo — pod glavo pa sem si dal 9. knjigo tvojih zbranih del. Zaradi tega speha od knjige mi je v nahrbtniku zmanjkalo prostora za rezervno perilo in namesto debele zimske tankerice sem vzel s seboj pol lažje letensko spalno vrečo. To je bil velik kiks, ki ga tudi ljubezen do tvoje literature ne more opravičiti. Ni namreč še minila ura, ko sem začel drgetati od mraza. In še zlasti me je zazeblu v noge. Okoli meč sem si zavezal izpraznjen nahrbtnik, kar pa tudi ni dolgo pomagalo; mraz me je vztrajno zalezoval, me ščipal v hrbet, v rit, v bedra. Vso dolgo zimsko noč sem se nemirno premetaval po neudobnem ležišču, se zavijal v šotorko in skrival glavo v spalno vrečo. Zjutraj sem bil že na robu podhlajenosti in da bi razplamtel poslednja kosička toplote v sebi, sem v mislih podživel sinočnje srečanje s tisto Amazonko v lovski opazovalnici in ga v domišljiji prignal do razburljivega konca: predstavljal sem si, da splezam po lestvi gor k njej, ji privzdignem krilo in jo kar stojem od zadaj, medtem ko se ona naslanja na puško.

Vidiš, Voranc, po isti poti hodiva Od Kotelj do Belih vod, pa kako različno doživljava to pot. Življenje je res neizčrpen rudnik tem za pisanje! Tebi se na tej poti gotovo ni zastavljajo vprašanje, kako si zjutraj pri minus deset stopinjah obuti na napol zmrznjene noge dokončno in docela zmrznjene čevlje. Vsaj četrt ure sem se mučil s tem opravilom in potem še pol ure, da so se mi noge toliko ogrele in čevlji toliko odtajali, da sem lahko normalno hodil. In ko sem s koč na Slemenca, kjer sem se okrepčal s čajem in klobaso, uzrl tu-

di cilj svoje poti — Svetokriško cerkev, ki se kot obljubljeni otok vzdiguje iz kipečega morja jutranje megle nad Belimi vodami, so bile pozabljene tudi vse muke in strahovi, ki sem jih doživljal na poti.

Le oblaki pare in dima, ki se v daljavi valijo iz velikanskih kupol in dimnikov šostanjske termoelektrarne, mi govorijo, da je čas, ki ga živim, zrak, ki ga diham in prostor, ki ga napolnjujem, popolnoma in docela drugačen kot je bil čas, prostor in zrak tvojih Jamnic, Požganic, Samorastnikov in Solzic, Voranc.

Edo Torkar

Izbrana pesem

Ciril Bergles

AMERIŠKA POKOPALIŠČA

Prišel sem v to deželo. Preko morja sem prišel. V bisagi nosim prgišče slovenske zemlje. Hodim od kraja do kraja. Wausaukee. Oshkosh. Pueblo... Povsod je toliko slovenskih grobov, kot da je tu tista dežela, kjer smo zares doma. Bregar. Zaitz. Kovach... In hodim od groba do groba in sejem: drobci zemlje na vsak grob, solzo bolečine na vsak grob. Izbral: Boštjan Fon

Marjan Židanek: Čehovina s Triglavom v ozadju, tuš

JOŽE VIDIC

ZAUPNA POROČILA ŽUPANA LUCKMANNA

Izmed vseh nemških županov na Gorenjskem je bil najbolj aktiven Karel Luckmann (Lukman). Njegov ded Karel Lukman, sin ljubljanskega veletrgovca, je bil leta 1869 na ustanovnem občnem zboru Kranjske industrijske družbe (KID) izvoljen za prvega ravnatelja jeseniške železarnice in je na tem položaju ostal vse do svoje smrti leta 1906.

Do prihoda Nemcev aprila 1941 je bil Luckmann šef ekonomata železarnice. Okupatorju ni koristil le kot nacist in župan, temveč tudi kot lovec in hribolazec. V hajakah za partizane je vodil nemške policiste po pobočju Karavank. S pomočjo njemu naklonjenih lovcev in planincev je organiziral lastno obveščevalno službo. Njegov vohun je odkril partizansko taborišče v Baragovi koči pod Stolum februarja 1942.

Luckmannova poročila so zanimiva. Iz njih veje razpoloženje med prebivalstvom in med Nemci. Pri branju moramo ves čas upoštevati, da jih je pisal zagrižen in prepričan nacist, kateremu ne gre oporekati tehtnosti njegove kritike policije in gestapa. Seveda o tem, kako bi morali ravnati, da bi čimprej uničili partizane in zatrli uporniško misel med prebivalstvom.

Ogledali si bomo nekaj zaupnih Luckmannovih poročil; seznanili se bomo, kako je kot vodil nemške policijske enote opisal hajko, ki je pripeljala do bitke na vrhu Stola pred 45. leti.

Zaupno poročilo jeseniškega župana okraju (Landratu) Radovljica z dne 2. februarja 1942:

»...Zapornike menda v Begunjah nečloveško mučijo. Še 200 zapornikov naj bi obsodili na smrt, a je izvršitev obsodb odložena. Čakali bodo na Gauleiterja, ki hoče ljudi videti in biti sam zraven pri justifikaciji. Nekateri redki so bili pomiloščeni. Nekdo je

obe Trevnovi hčeri rešil smrti. Sam se je zavzel zanju pri dr. Bauerju (dr. Bauer je bil predsednik izrednega sodišča na Bledu, opomba J.Vidic). Ta je zahteval le še spricevalo o obeh dekletih. Starši in bratje so ga zahtevali danes pri podružnici na Koroški Beli. Niso jim ga dali. Trevnovi hčerki sta

Karel Luckmann

prodali že justificirani Zupanovi potreben papir za izdelavo 1. decembra lani na Koroški Beli izobešene zastave (pomota v poročilu). Zastava je bila iz blaga; opomba J.Vidic). To dejanje zdaj prikazujejo kot mladostno lahkomišelnost, čeprav sta dekleti stari 24

in 27 let. O družini Treven lahko le potrdim, da so sicer pridni, delovni in dostojni ljudje, politično pa jih moram označiti za nezanesljive. Bili so celo sovražno razpoloženi nasproti Nemcem, posebno dekleti; bili so člani Sokola na Koroški Beli.

V kratkem bodo 800 zapornikov iz Begunj zaposlili pri cestnih delih na Koroškem.

Izseljevanja: Izseljevanja še ne bo konec. Govori se, da bodo spet začeli izseljevati v velikem obsegu. Julijskih izgnanstev ni povzročil nacionalni socialist, temveč prepričan komunist, ki je na vodilnem mestu v NSDAP (Nationalsozialistische Deutsche Arbeiter Partei, Nacionalistična nemška delavna stranka; opomba J.Vidic). Ta je dobro vedel, da je večina tukajšnjega prebivalstva miroljubna in da odklanja komunizem. Na ta način (z izgnanstvom) je razširjal komunistično gibanje. Če vzamemo posest in premoženje kmetom in drugim ljudem, ne da bi jim zato dali odškodnino, jih naredimo za komuniste...

Uničevanje senikov:

Na rovtah v grabnu Mlinca je policija zažgala več senikov. Kmetje z Dovjega obzalejo izgubo teh koč in v njih spravljene sene. To jim bo hodilo zelo narobe pri krmiljenju živine; zmanjšati bodo morali število glav. Partizani so menda v teh kočah prenočevali. Kmetje s Koroške Bele in verjetno tudi iz drugih krajev hitijo prenašati seno iz svojih planinskih koč v dolino.

Govorice o nemirih v Bosni in Hrvaški: Bosno je zasedlo 25.000 partizanov. Pred nekaj dnevi so poskušali napasti Zagreb, pri tem sta imeli obe strani velike izgube (to sploh ni bilo res, so se pa širile take govoriče; opomba J.V.) Hrvaški vojni obvezniki, ki so bili vpoklicani in oboroženi so se z begom v gozdove izognili transportu na vzhodno fronto. Tako so partizani dobili veliko oboroženih mož. Podobno se je zgodilo tudi na Spodnjem Štajerskem...

Luckmannovo poročilo z dne 20. februarja 1942:

»Politični položaj na mojem občinskem območju je kot prej nerazveseljiv. Večina slovenskega prebivalstva je še vedno proti

nam. Četudi niso preštevilni, ki z denarjem, živili in prenašanjem sporočil podpirajo naše notranje sovražnike, jim žele mnogi popolni uspeh. Ljudje verjamejo, da se partizani bore za svobodo slovenskega ljudstva. Vedno znova jih je treba prepričevati, da se pod tem plaščem skriva le boljševiški režim. S tem spoznanjem bi simpatije prebivalstva kmalu splahnele.

Banditi:

Rop živil 16.t.m. med pol 20. in 23. uro pri Primožu Legatu v Žirovnici je zapustil globok vtis. Dogodil se je tako rekoč pred očmi žandarmerije in policije, ki je imela prav tedaj v bližnjem domu KVB (Kärntner Volksbund, Koroška narodna zveza). Gre za Sokolski dom v Žirovnici, sedaj TVD Partizan; opomba J.Vidic) prireditve za dan nemške policije. Naši notranji sovražniki se nam skupaj s partizani smejejo v pest. Dobromisleči kmetje se boje podobnih napadov na svoje zaloge. Govori se o nezaslišani hladnokrvnosti partizanov in da se jim vedno vse posreči (Tako župan Luckmann kot jeseniški gestapovci so bili prepričani, da so partizani vedeli, da policija v sokolskem domu praznuje svoj dan. Dejansko pa o tem sploh niso bili obveščeni in se verjetno ne bi drznili približati vasi, če bi to vedeli; opomba J.V.).

18.t.m. ob pol 22. uri sta bandita Franc Klinar in Ciril Medja, oba z Jesenic, prišla na stanovanje predelavca občine Rudija Stibla (v poročilu je napačno zapisano, da je bil pri Stiblu Ciril Medja, bil pa je njegov polbrat Ciril Triller - Čiro; opomba J.V.) in zahtevala hrano in tobakne izdelke. Stibel se je izgovoril, da nima ničesar. Zagrozila sta mu, da mora v enem tednu pripraviti vse, kar sta zahtevala. Stibel mi je to tedaj sporočil na stanovanje, potem pa sem ga poslal k medtem že obveščenima gestapu in žandarmeriji. Takojšnja patrulja ni imela uspeha. Zdi se, da se ta dva člana tolpe zadržujeta skupaj z drugimi nad Jesenicami, v gostem, izredno nepreglednem mlademu gozdu na planini Mirca.

(nadaljevanje pihodnjič)

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

● Izvršni svet občinske skupščine Radovljica je na 26. seji 20. januarja sprejel osnutek proračuna občine Radovljica za leto 1987 in program izvršnega sveta v letu 1987, ki obsega 92 različnih zadev (odlokov, predpisov, sklepov, vlog in stališč). Na seji so člani izvršnega sveta preučili tudi poročilo predsednika začasnega kolegijskega organa o uresničevanju začasnega ukrepa družbenega varstva v delovni organizaciji »MIRA« Radovljica.

● Tudi v radovljiški občini so močne snežne padavine od 10. do 15. januarja povzročale številne zastoje v cestnem prometu. Zaradi debele snežne odeje so bile predvsem 15. januarja avtobusne povezave izredno slabe. Zato veliko delavcev ni moglo priti na delo, šolarji so zamujali v šolo, sestanki pa so bili odpovedani.

● Na januarski seji izvršnega sveta OS Radovljica so za pripravo reorganizacije upravnih organov ter sekretariata skupščine in izvršnega sveta s sistematizacijo del in nalog imenovali petčlansko delovno skupino, ki jo vodi predsednik izvršnega sveta Pavel Žerovnik, razen njega pa so v skupini: Bernard Tonejc, Zlato Kavčič, Miroslav Pengal in Marija Race. Delovna skupina bo o svojem delu mesečno obveščala izvršni svet, do 31. marca bo pripravila delovni osnutek nove organiziranosti občinske uprave.

● Predsedstvo OK ZKS Radovljica je na 8. seji 20. januarja skupaj s člani aktiva komunistov v izobraževanju preučilo problematiko o nadaljnjem razvoju usmerjenega izobraževanja v občini. O tem bo na eni od prihodnjih sej razpravljala tudi občinska komite ZKS Radovljica.

● Vsakoletno novoletno srečanje predstavnikov verskih skupnosti s predstavniki skupščine in občinskih DPO v radovljiški občini, letos je že 19. po vrsti, bi moralo biti 15. januarja. Zaradi prometnih ovir, ki jih je povzročilo močno sneženje, se je vabilu predsednika občinske skupščine lahko odzvala le slaba polovica vabljenih. Kljub temu so izmenjali mnenja o nekaterih tekočih vprašanjih in se dogovorili, da bo napovedano srečanje v začetku februarja.

● Svet za družbenoekonomske odnose v kmetijstvu pri P OK SZDL Radovljica je 22. januarja pod predsedstvom Antona Tomana obravnaval predlog za ustanovitev samoupravne interesne skupnosti za intervencije v proizvodnji hrane in preskrbi. Sprejel je tudi program dela sveta za leto 1987.

● Mladinska organizacija na Bledu je, kot so ocenili na svetu ZKS Bled, ponovno zaživela, zato pričakujejo ponovno aktivnost na vseh področjih družbenopolitičnega življenja. Prostore je dobila v TVD Partizan. Za novega predsednika OO ZSMS Bled so izbrali Janeza Šmida.

● Predsedstvo občinskega sveta zveze sindikatov je tudi letos namenilo denarno pomoč nekaterim humanitarnim organizacijam in šolam. Medobčinski organizaciji slepih in slabovidnih je namenilo 100.000 din, ŠD Invalid Radovljica 80.000 din in osnovni šoli s prilagojenim poukom Matevža Langusa 50.000 din.

● Letošnja štafeta mladosti bo krenila na pot po Jugoslaviji v Beograd 21. marca z vrha Triglava. Uvodne manifestacije in kulturne prireditve bodo ob tej priložnosti v domu Joža Azmana v Bohinjski Bistrici; tako so se 9. januarja v hotelu Jezero v Bohinju dogovorili predstavniki Planinske zveze Slovenije ter republiške in občinskih konferenc ZSMS Radovljica in Jesenice.

● V analizi vzrokov za izgube pri izvajalcih osnovnega zdravstva v občini Radovljica (ob lanskem tričetrtletju je bila 25 milijonov din) so ugotovili: nerealna vrednost programov, ki jih financira občinska zdravstvena skupnost in nerealne cene, ki so izračunane na osnovi plana in ne na podlagi dejanskih podatkov iz preteklega leta. O kritju te izgube v zdravstvu so se že domenili na koordinacijskem odboru za skupno porabo v občini Radovljica.

● Delegati skupščine Kulturne skupnosti Radovljica so na zadnji seji sprejeli sklep, da predložijo občinski skupščini dopolnilo resolucije o družbenem planu za leto 1987, da ima v okviru družbenih dejavnosti v občini prednost kultura, ki zaradi nizkih oz. najnižjih prispevnih stopenj že zaskrbljuječo nazaduje. Medtem ko je poprečna prispevna stopnja iz bruto OD v Sloveniji 0,54, je v radovljiški občini komaj 0,36.

● Po programu občinske skupščine Radovljica je predvideno, da bo v sklad z intervencije v kmetijstvu in porabe hrane v radovljiški občini zbranih letos 159 milijonov din. Največ denarja bodo namenili višinskim kmetijam.

● Na zboru krajanov v KS Lesce so 12. januarja opravili volitve organov krajevnne samouprave in razrešili dosedanje. Udeleženci zbora so bili seznanjeni s spremembami zazidalnega načrta Lesce. Sklenili so, da bo nova skupščina KS konec januarja, ko bodo izvolili tudi vse nosilce vodilnih funkcij in organe skupščine.

● Tik pred novim letom so, kot so načrtovali, izročili namenu obnovljeni Mladinski dom v Bohinju. Objekt so pred petimi leti morali zapreti, predlanskim pa so ga začeli obnavljati z denarnimi sredstvi RK ZSMS in iz sklada za gradnjo študentskih in dijaških domov. V domu so dvorane za konference in druge oblike usposabljanja, v obnovljenih sobah je 170 ležišč, razen tega so obnovljeni restavracija in spremljajoči prostori. Naložba je po lanskeletnih podatkih veljala okoli 390 milijonov din.

● V turističnih krajih radovljiške občine so v 11 mesecih lani našli 1.151.512 nočitev ali za 2,6 % več kot predlanskim. Domačih nočitev je bilo za 12,5 % več, tujih pa za 4 % manj. Največji porast pa so imeli v planinskih in počitniških domovih ter pri zasebnih lastnikih sob.

● Po zadnjih podatkih analitične službe pri upravnem organu občinske skupščine Radovljica je bilo v prvih 10 mesecih 1986 v občini zaposlenih poprečno 12.868 delavcev ali za 2,1 % več kot predlani v tem obdobju. V gospodarstvu se je zaposlilo za 2,2 % več delavcev, v negospodarstvu pa manj kot odstotek. Razmerje zaposlenih žensk in moških je bilo, kot že leta nazaj, v prid žensk, in sicer 52,7 : 47,3 %.

● V novem stanovanjskem naselju Lesce — Center, kjer so izročili ključje stanovalcem pred novoletnimi prazniki, je od 106 stanovanj DO Veriga Lesce odkupila 16, Elan Begunje 10, Murka Lesce 5, po nekaj stanovanj pa še LIP Bled in ZTP Ljubljana.

bljana. 20 stanovanj so kupili etažni lastniki, 4 SPIZ, 26 pa je solidarnostnih in 1 za delavca zasebnega obrtnika.

● Da bi omogočili izvajanje družbene usmerjene gradnje zasebnikov, bodo po programu stanovanjskega gospodarstva v občini Radovljica komunalno uredili stavbna zemljišča: v Bohinjski Bistrici za 20, v Lescah za 32, v Zasipu za 20, v Poddobravi za 21 in na Brezovici pri Kropi za 24 objektov.

● V radovljiški občini načrtujejo v letu 1987 modernizacijo vozišča magistralne ceste od Podvina do križišča oz. odcepa proti Bledu. Obnoviti nameravajo del ceste Obrne — Soteska, Mlino — hotel Toplice na Bledu ter nadaljevati obnovo ceste Kamna gorica — Lipnica — Podnart. Začeli bodo obnavljati tudi ceste Koprivnik — Mrzli studenec.

● Zaradi nekaterih mnenj, da se skupščine SIS sestajajo v neustreznem času — ob 13. uri, je skupna strokovna služba v dogovoru s predsedstvi SIS družbenih dejavnosti pripravila vprašalnik, v katerem so se opredeljevali o najprimernejšem času za seje skupščin. Velika večina delegatov se je opredelila za isti čas, torej ob 13. uri.

● Lani so v KS Bled izdali tri številke glasila Blejske novice, ki so objavljale precej zanimivih zapisov o kraju in ljudih. Kljub temu so v krajevnih DPO menili, da glasilo ni priložilo tudi stališča in pobude KK SZDL in sveta ZKS o raznih akcijah in ocene razmer.

● Delavska univerza Radovljica bo v naslednjih mesecih priredila za vojake v vojašnici Heroja Tončka v Radovljici cikel informativnih in aktualnih predavanj o zgodovinski preteklosti in sedanjosti občine in njenem gospodarskem in družbenem življenju in razvoju. Posebno obravnavo namenjajo obdobju NOB na Gorenjskem in v občini.

● Cene smučarskih kart so v letošnji zimski sezoni razmeroma visoke. Dnevna karta za odrasle na Zatrniku je 3000, na Voglu 4000 in na Kobli 3000 din; za otroke pa 2000, 2800 in 2500 din. Tedenska karta na Zatrniku stane 16.000 din, na Voglu 20.000 din in na Kobli 16.000 din.

● V pripravi na letošnjo tekmovalno sezono v plavanju je izvršni odbor PK Radovljica na januarski seji sklenil, da bodo radovljiški plavalci in plavalke na skupnih pripravah od 26. do 31. januarja v Postojni. V januarju organizirajo v Radovljici tudi tečaj za vaditelje plavanja.

● Na nedavnem mednarodnem tekmovanju v smučarskih skokih v Celovcu je med 85 udeleženci iz Jugoslavije sodelovala tudi ekipa SD Bled. Med mlajšimi pionirji kategorije C se je izkazal zlasti Blejec Rok Mareš, v kategoriji A pa Franc Urban. Pri mlajših mladincih je bil v ospredju Primož Triplat.

● Pri Šahovskem društvu Murka Lesce so že začeli s pripravami na 8. šahovski festival, ki bo konec marca 1987 na Bledu. Imenovali so pripravljalni odbor, njegov predsednik je Janez Smole iz Lesce.

Manj gostov na naših smučiščih

V zadnjih letih smo bili navajeni, da je bilo v naših zimskih turističnih središčih tudi pozimi izredno živahno — hoteli so bili zasedeni in tudi za zasebne sobe so spraševali. To je veljalo predvsem za januar, mesec šolskih počitnic, pa tudi za februar.

Če se danes ozremo po Bledu in Bohinju, smo lahko presenečeni. Pri TD Bled nam povedo, da je bilo do zadnjih dni na Bledu le okoli 600 gostov, v zadnjih dneh jih je okoli 900, lani in predlanskem pa so jih v tem času našli preko 2300. Torej občuten padec v letošnji zimi. Hoteli samevajo, stroški pa so vsak dan večji, če pomislimo samo na kurjavo. Tudi na Zatrniku ni dosti bolje. Smučišča so lepo urejena, do zadnjih dni pa ni bilo nobene gneče. Med obiskovalci prevladujejo domačini iz okoliških krajev in šolska mladina.

Ali nam ti podatki kaj povedo, ali dajo kaj misliti? Tudi na Bledu in v Bohinju bi lahko začeli razmišljati, kakšna bo prihodnja zimska sezona. Gostinci dobro vedo, da so bili v zimskih dneh na Bledu skoraj izključno domači gosti z Reke, Pule, Zagreba, Vojvodine, Beograda. Tudi vsa propaganda je bila namenjena tem krajem in mestnim središčem. V zadnjih dveh letih so gostinci propagando skoraj povsem opustili, saj so bili prepričani, da bodo taki gostje še prihajali. Vendar se je v zadnjih letih marsikaj spremenilo.

Na Bledu in drugod na Gorenjskem smo prezrli, da so nastala nova smučarska središča v Bosni in Hercegovini, na Kopaoniku, Popovi Šapki in še marsikje. Hotele imajo dobro opremljene, tudi vzdrževanje je iz leta v leto boljše, enako je s smučišči, katerim ni kaj očitati — mogoče je tudi ljubeznivost osebja večja. In kar je verjetno poglavito — njihove usluge so bistveno cenejše. Ko bodo pridobili nove izkušnje, bo njihova konkurenčnost vsako leto večja. Tega se bomo na Gorenjskem morali zavedati in primerno ukrepati, dokler je še čas!

Druga nevarnost za naša smučišča sta Avstrija in Italija s svojimi smučišči. Zanimivo je, da je prav v letošnjem letu, to je v takšnem kriz-

nem obdobju, mnogo naših smučarjev na smučanju v tujini. Razprodani so bili vsi ponujeni aranžmaji. Tudi to nam marsikaj pove!

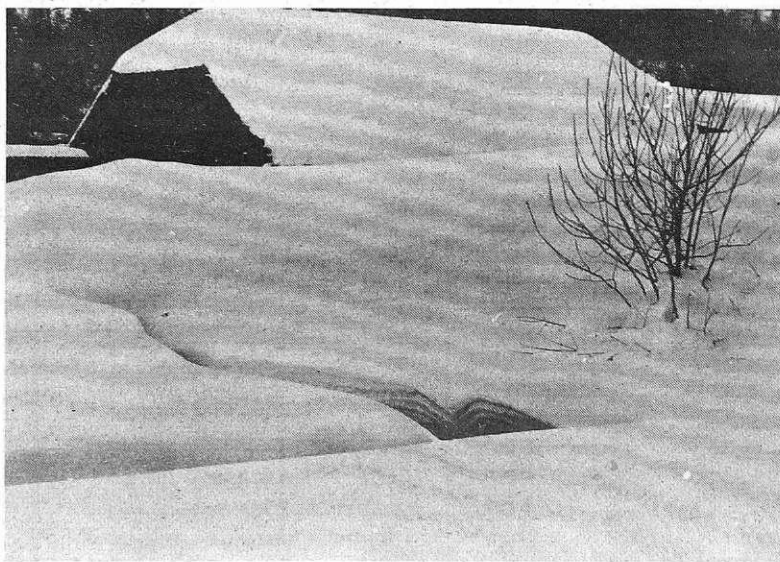
B. Benedik

Kulturne skupnosti gorenjskih občin

vabijo

na slavnostno podelitev Prešernovih nagrad Gorenjske, ki bo v četrtek, 5. februarja 1987, ob 19. uri v gledališču Tone Čufar na Jesenicah.

V kulturnem programu sodelujejo: igralci gledališča Tone Čufar Jesenice, ženski pevski zbor Milko Škoberne; slavnostni govornik bo predsednik skupščine občine Jesenice Jakob Medja.

Plasti (foto: I. Kučina)

Prijatelji avto moto športa na Bledu o svojem delu

Minilo je že 40 let odkar, so se na Bledu zbrali prijatelji avto moto športa, da ustanovijo svoje društvo, si začrtajo program dela in ga uresničijo. To je bilo v času, ko si je le malokdo zamišljal kaj več o motorjih, avtomobilih in užitkih v tem športu.

V letu 1946 so ustanovili svoje društvo, za prvega predsednika so izvolili Avgusta Svetino, ki je upravljal blejski kino. Pomagali so mu še mnogi delovni sodelavci kot Franci in Alojz Gogala, inž. Jurij Hočevnar, Milan Studen, Viktor Pogačar, Tone Vahtar, Milan Pazlar. V društvu je bilo že takrat 52 članov.

Pred zagnanimi člani se je že v prvih dneh pojavilo dvojno vprašanje: kje dobiti vozniki park za avto šolo in kako zagotoviti prostore za družbeno delo.

Za začetek so dobili stari Buick, s katerim so za silo začeli s poukom, nato so še istega leta od Republiške komisije za tehniko in šport dobili dve stari poškodovani »Tatri«. Uspobili so jih za vožnje in tako je pouk za voznike kar dobro stekel. Danes imajo tri nova vozila znamke »Jugo«.

Prostore so dobili kasneje, saj je bilo za to potrebnega več denarja. Začeli so v bivši Šlosarjevi gostilni, nato v njihovem gospodarskem posloju pri Zupanu, v Zdravstvenem

domu in osnovni šoli. Šele leta 1973 so odkupili staro poslopje ob bivšem Trohovem hotelu, ga podrli in postavili novo stavbo. Tako so dobili prijeten in za svoje potrebe primeren dom, ki ga sedaj lepo vzdržujejo in nadvse pridno uporabljajo.

Osnovna dejavnost društva je šolanje novih voznikov, vendar tudi starih voznikov, ki želijo obnoviti znanje, ne pozabljajo. Da so bili res delavni, kaže podatek, da so izučili že 4713 voznikov za vse vrste kategorij vozil. Tudi med šolsko mladino so veliko naredili za njihovo varnost v cestnem prometu.

Blejski AMD je bil v začetku zelo delaven tudi na turističnem področju. Pripravil je zelo pomembne alpske vožnje po Gorenjski in Primorski v dolžini 357 km. In to v času, ko so bili pri nas avtomobili še redkost. Privabil je mnogo tuje vrhunske voznike in prireditve je že pridobila mednarodni pomen. Vendar so vse večji stroški in kritični pogledi na takšne prireditve so prispevali, da te prireditve danes ni več. Tudi motokijeringi na Blejskem jezeru in dirke okoli jezera so bile privlačne, zato je škoda, da najbolj atraktivnih dirk na ledenem jezeru ne moremo več videti. Včasih je bilo namreč ob sobotah in nedeljah na zamrznjenem jezeru tudi nad 5000 gledalcev takih dirk.

Danes se zanimajo za carting. Tu je Franc Globovnik dosegel vrhunske rezultate, pozneje pa Berce in Jakopič. Tudi v motokrosu so poznani tekmovalci Urevc, Švab, Leš, Vrevc. Tudi športni funkcionarji so med člani AMD.

Za njegovo veliko prizadevnost so dolgoletnemu predsedniku Niku Matjašu podelili zvezno priznanje Avto-moto zveze Jugoslavije. Ob svojem jubileju ga je prejelo tudi društvo.

Božo Benedik

Dia večer

V sejni sobi Planinskega društva Javornik - Koroška Bela bo v sredo, 4. februarja, ob 18. uri peto predvajanje barvnih diapozitivov.

Predvajani bodo diapozitivi pod naslovom Cvetje in obrzi naših gora II. del, avtorja Slavka Smoleja, mojstra fotografije, z originalnim spremnim besedilom.

Vabljeni!

OD 20. DO 22. FEBRUARJA BO 22. ZIMSKI SPOMINSKI POHOD NA STOL

Letošnji 22. zimski spominski pohod na Stol bo od 20. do 22. februarja. Člani odbora za pohod pri koordinacijskem odboru planinskih društev jeseniške občine in občinskem odboru ZZB NOV Jesenice so že začeli s pripravi. Tudi na letošnjem pohodu ne bo bistvenih novosti.

Najprej bo v petek pohod šolske mladine. Po poteh Cankarjevega bataljona do Valvazorjevega doma, v soboto in nedeljo pa bo pohod ostalih udeležencev na vrh Stola. Če bodo neugodne razmere ali nevarnosti plazov na pobočjih Karavank, bo pohod po spodnjih planinah. Pomembnejša letošnja novost bo sprememba ura proslave pri Valvazorjevem domu. Če pohod na Stol bo, bo proslava oba dneva ob 11. uri, v drugem primeru, če bo pohod po spodnjih planinah, bo proslava oba dneva že ob 10. uri. Za to spremembo (prej je bila proslava ob 12. uri), so se odločili, ker želijo, da je na proslavi čim več planincev. Doslej se je namreč dogajalo, da so udeleženci krajše variante (po

planinah pod Stolum) takoj odhajali v dolino, na proslavi pa je bilo izredno malo ljudi.

Sicer pa bodo tudi letos tehnične službe pohoda delale pri Valvazorjevem domu in v gostilni Pod Stolum v Zirovnici. Za varno pot bodo skrbeli gorski reševalci iz jeseniške in radovljanske občine. Novost bo tudi ta, da letos ne bodo delili kontrolnih kuponov na začetku pohoda pri Valvazorjevem domu, temveč bo vsak udeleženec prejel le en kupon pri Prešernovi koči na Stolu oziroma na eni od točk po spodnjih planinah. S tem kuponom bo dokazal udeležbo na pohodu in ga bo oddal tehničnim službam v Zirovnici. Ob tem vsekakor velja poudariti, da je zimski spominski pohod na Stol v spomin bitke Jeseniške cete 20. februarja leta 1942 že vrsto let ena največjih planinskih in družbenopolitičnih manifestacij na Gorenjskem in v Sloveniji.

Doslej se je pohodov udeležilo že 51.690 planincev in drugih ljubiteljev go-

ra. Vsako leto prihaja veliko novih udeležencev, ki jih pohod navduši in nato se vedno radi vračajo na zasnežena pobočja Karavank.

Cep rav je ta pohod priljubljen po vsej Sloveniji, drugih republikah in v zamejstvu, se organizatorji iz leta v leto srečujejo z velikimi finančnimi težavami. Za lanski pohod so porabili 63.600 dinarjev za značke in plakete za pohodnike, prenos opreme do Valvazorjevega doma in za delo tehničnih služb. Za letošnji pohod je blagajna takorekoč prazna in če jim ne bo uspelo zagotoviti dovolj sredstev, celo razmišljajo, da bi pohod odpovedali.

Rešitev vidijo v stalnem sistemskem zbiranju denarja z ustreznim družbenim dogovorom. O tem se bodo skušali dogovoriti s koordinacijskim odborom planinskih društev, občinskim odborom ZZB NOV Jesenice, družbenopolitičnimi organizacijami in Skupščino občine Jesenice. J.R.

8. februarja bo kurirski smuk na Pristavi

Na Pristavi v Javorniškem rovtu bo v nedeljo, 8. februarja, letošnji 33. Smuk karavanskih kurirjev. Člani krajevne organizacije ZB NOV Javornik - Koroška Bela in TVD Partizan to množično zimsko športno prireditev organizirajo v spomin na 51 padlih kurirjev med NOB v Karavankah.

Na lažji progi Kurir in težji progi Borec bodo tekmovali učenci osnovnih šol, člani borčevskih organizacij, ZSMS, teritorialne obrambe, milice in carine ter pripadniki JLA, organizatorji pa so tudi letos k sodelovanju povabili športnike iz zamejstva. Pismene prijave za letošnji Smuk karavanskih kurirjev NOB sprejemajo do četrta, 5. februarja, na naslov: Organizacijski komite, Cesta Borisa Kidriča 37, Jesenice.

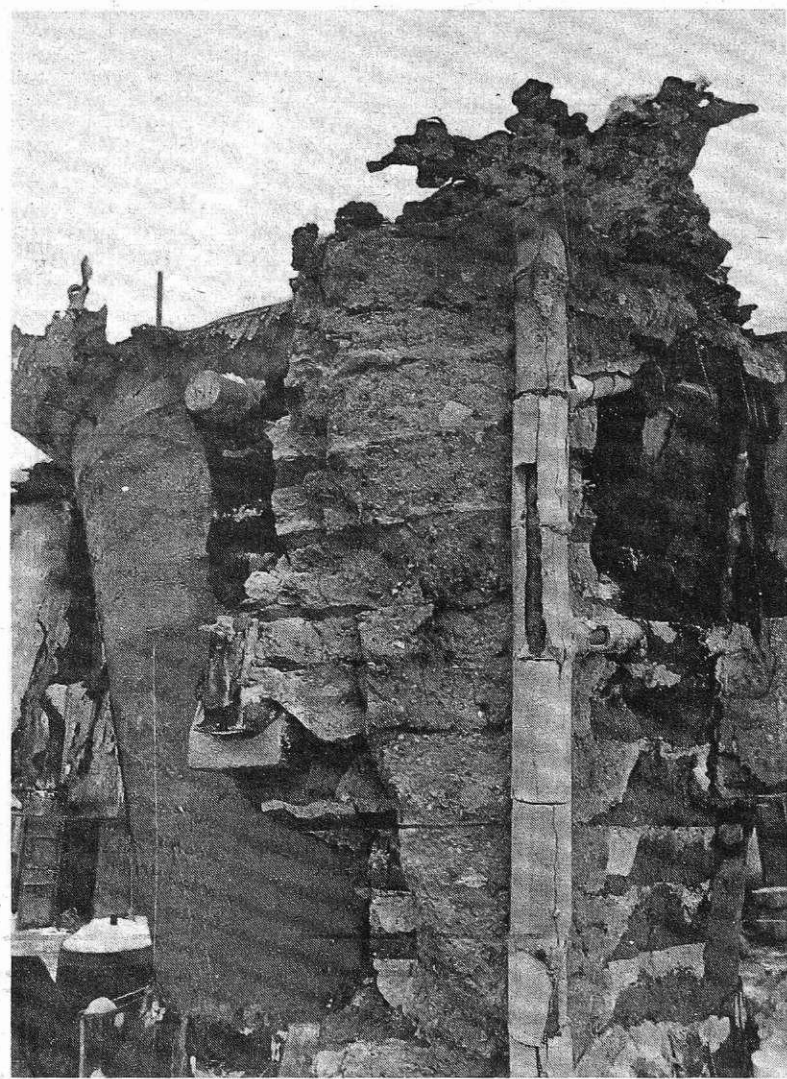
Letos je na Pristavi dovolj snega in organizatorji so že začeli s pripravo prog, opraviti pa morajo še veliko drugega dela. V zadnjih letih so opravili vrsto zemeljskih del za izboljšanje trase proge, ob cilju so zgradili Dom kurirjev, kjer delajo tehnične službe tekmovanja, opravili pa so še vrsto drugih stvari in tako poskrbeli za še večjo priljubljenost in množičnost te zimske spominske prireditve.

Organizacijski komite si skupaj s številnimi odbori in komisijami prizadeva, da bi tudi letošnje tekmovanje uspelo v zadovoljstvo vseh. Predsednik organizacijskega komiteja je Stane Torkar, podpredsednika sta Josip Jauk in Franc Treven, sekretar je Ivan Tušar. Predsednik tehničnega odbora je Jože Zidar, podpredsednika sta Daniel Klemenc in Vin-

ko Rotar, vodja tekmovanja je Lovro Markež, sekretar Marjana Mali.

Pokrovitelj letošnjega Smuka karavan-

skih kurirjev NOB je Svet za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito pri Skupščini občine Jesenice. J. R.

Iz kalupa (foto: B. Grce)

Letni občni zbor

Člane KUD Jaka Rabič in ostale prebivalce krajevne skupnosti Dovje - Mojstrana vabimo na

LETNI OBČNI ZBOR

Ki bo v soboto, 31. januarja, ob 19. uri v Kulturnem domu na Dovjem. Po zboru organiziramo družabno srečanje s plesom.

Upravni odbor

ZDENKA TORKAR-TAHIR

44

Razvoj delavskega naselja v Podmežakli

— vsakdanjega načina življenja proletariata, ki je v zgodovinskih stroki vse premalo upoštevano. Etnologija, širše gledano tudi zgodovinska veda, pa si je izbrala cilj in nalogo to vrzel zapolniti.

Ker je obcestno naselje v Podmežakli v predvojnem času raslo najintenzivneje, saj se je število hiš iz prvega desetletja dvajsetega stoletja do leta 1941 podeseterilo, sem največji poudarek namenila prav tukajšnji naselitvi tovarniškega delavstva in ureditvi njihovih prvotnih domov. Zadovoljitev osnovnih bivalnih potreb in rešitev pereče stanovaljske stiske sta se pokazali kot osnova vsega njihovega delovanja in najpomembnejši cilj, kateremu so bile podrejene zadovoljitve vseh ostalih kulturnih potreb (v širšem pomenu besede). Eden najpomembnejših korakov v življenju teh družin, oziroma v življenju njihovih otrok, je bil prehod iz tujega, podnajemniškega (tudi tovarniškega) stanovanja, ki je bil velikokrat le malo boljše drvarnica, kletno stanovanje, podstrešna soba ali z otroki prenapolnjena soba in kuhinja, v lastno pačprav majhno hišo. Iz privatnih podnajemniških stanovanj so bili lahko vrženi na cesto kak daskoli. Tovarniško stanovanje je lahko obdržal le tisti, ki je delal v železarni. Če pa je družinski oče in tovarniški delavec zaradi bolezni ali nesreče pri delu postal za delo nesposoben in kot tak odpuščen, ali če se je upokojil, je izgu-

bil tudi stanovanje. Zato so bili prisiljeni iz nič začeti, se zadolžiti, pristradati in z lastnimi rokami postaviti hišico.

Iz pogovorov z informatorji o predvojnem življenju sem izluščila najsposobnejšo noto, oziroma pri vseh prisoten spomin na težko življenje, ki ga je sestavljalo eno samo garanje in delo pri postavitvi hiše in nato še večletno pritrgovanje od ust. Torej skromno življenje, v katerem je poleg dela v tovarni in pri hiši, ostalo le malo časa, energije in gmo-tnih sredstev za kvalitetnejšo prehrano, oblačenje, prežvljanje prostega časa in večjo vključenost v društveno oziroma v širše družbeno življenje. Sama gradnja in življenje v lastni hiši jih je osamilo, prej tesnejše sosedske vezi (med barakskimi strankami) so se pričele rahljati ali pa se zaradi kratkega časa bivanja v naselju mnogokje niso uspeli vidneje oblikovati.

Iz zgoraj navedenega lahko poudarim, da se iz celote kulturnih pojavov razgalja osnovna življenjska nuja, ki opredeljuje kulturno življenje ob današnji cesti 1. maja in mu daje enotno fiziognomijo.

Samo naselje je bolj ali manj predstavljalo le vrsto stanovanjskih hiš, brez kakšnega zbirnega centra, razvitega trgovskega omrežja ali objektov zgrajenih v druge namene. V službo, šolo, cerkev in v društvene domove so odhajali na drugi breg Save — izven omenjenega naselja. Zavedno ali nezavedno je življenje naselja dajala ritem železarna, od njega oddaljena le za neširoko strugo reke Save. Može so prihajali utrujeni, umazani in lačni, saj jih boren v kanglici prinesel obrok hrane ni nasitil ob težkem, večino še z rokami opravljenem delu.

Samo prebivalstvo naselja ni bilo socialno razslojeno in je tvorilo dokaj enotno materialno, socialno kakor tudi duhovno kulturo. Resda so prišli iz različnih koncev Slovenije, a nekaj jih je že izhajalo iz prve generacije tovarniških delavcev, ki so se naselili na Jesenicah konec 19. stoletja in v prvih letih 20. stoletja. Mnogi od njih so bili doseljeni iz gorenjskih krajev, kjer je železarstvo propadlo, kot sinovi in hčere fužinarskih delavcev, nekateri iz številnejših kmečkih družin in tretji izučeni obrtniki (čevljarji, mizarji, kladarji, peki, krojači, kovači in tesarji), ki so si našli delo v železarni in bili sprva sprejeti kot pomožni delavci in »placarji« (delavci na prostem). Nekaj od njih se jih je z delom in pre-

PRIREDITVE OB KULTURNEM PRAZNIKU SLOVENCEV

SREDA, 4. februar: ob 18. uri v Kosovi graščini na Jesenicah otvoritev razstave ARHEOLOŠKO NAJDIŠČE AJDNA. Po otvoritvi bo prikaz filmskega gradiva o Ajdni.

ČETRTEK, 5. februar: ob 19. uri v gledališču Tone Čufar Jesenice slavnostna podelitev Prešernovih nagrad gorenjskih občin. V kulturnem programu sodelujejo igralci gledališča Tone Čufar in ženski pevski zbor Milko Škoberne DPD Svoboda Tone Čufar.

PETEK, 6. februar: ob 18. uri v razstavnem salonu DOLIK Jesenice otvoritev razstave slik akademskega slikarja Petra ADAMIČA. Krajši koncert bo izvajal moški vokalni oktet DPD Svoboda France Prešeren Zirovnica.

SOBOTA, 7. februar: ob 19.30 v dvorani gledališča Tone Čufar koncert RIBNIŠKEGA OKTETA.

SOBOTA, 7. februar: ob 19. uri v dvorani v Breznici koncert moških zborov A.T. Linhart iz Radovljice in Vintgar Blejska Dobrava.

NEDELJA, 8. februar: tradicionalni tek Kranj — Vrba s priložnostnim programom v Prešernovi rojstni hiši.

Orjaki na Ajdni.

Kjer Karavank vrhovi sivi,
ponosno dvigajo se v zrak,
na gori, ki se zove Ajdna,
sezidal grad si je orjak.

Orjak je, mož desetkrat večji,
in silnejši od nas ljudi,
na Ajdni živel s hčerko svojo
(tako pri nas se govori).

Od hriba stopil je do hriba:
en sam korak, in bil je tam,
se nagnil je nad reko Savo,
vodico zjutraj pil je tam.

A hčerka šetala se zjutraj
po travnikih je pisanih
in vseh ji bilo je po polju,
po njivah, s plugom risanih.
Vračaje pa se z izprehoda
k očetu nekdaž stekla je:
»Črvička čudnega sem našla
na travniku,« mu rekla je.

»Domov poneseva ga, ataj,
kako je lep črviček, ej!
Po zemlji koracal je urno
in travo grizel, lej, poglej!«

Pa zmajal z veliko je glavo
orjak, nje oče, in dejal:
»To ni črviček, ljubo dete,
brž nesi ga nazaj do tal!
To kosec je, ki travo reže,
da z njo živinico redi,
ni, da bi z njim se ti igrala,
v dolino brž ga nesi mi!«

Možiček, v strahu trepetaje,
bil skoro zopet je na tleh
in vse povedal, kar je videl
in slišal pri orjakihih teh.
In pravi, da v gori Ajdni
še vedno grad visok stoji,
a nihče vanj ne more priti,
orjakov pa že davno ni.

Vida

Razstava o arheološkem najdišču Ajdna nad Potoki

Galerija v Kosovi graščini in Gorenjski muzej v Kranju vas vabita na otvoritev in ogled razstave Arheološko najdišče Ajdna — predstavitev gradiva in dela. Otvoritev bo v galerijskih prostorih Kosove graščine v sredo, 4. februarja, ob 18. uri. Gradivo in delo bo predstavil arheolog Andrej Valič, po otvoritvi si bomo ogledali filmsko gradivo o Ajdni v produkciji izobraževalne redakcije TV Ljubljana (režiser Miroslav Zajec, scenarist Marjan Krišelj in snemalec domačin Janez Hrovat).

Ljudska pesmica Orjaki na Ajdni je bila objavljena v čitanki za obče ljudske šole, 2. del, leta 1914 na strani 14 v prvem letu 1. svetovne vojne. Zapisala jo je Vida Jerajeva, roj. Vovkova (Bled), ko je bila učiteljica v Zasipu. Njen oče je bil Prešernov nečak.

VIZ — TOZD Delavska univerza Viktor Stražišar (81-072)

vabi jezikoslovce k sodelovanju za prevajanje različnih del, predvsem za potrebe izobraževanja:

— iz tujega jezika v slovenski jezik in obratno ter

— prevajanje iz tujega jezika v tuj jezik.

To velja predvsem za nemški, angleški in italijanski jezik ter tudi druge tuje jezike.

Prijave (osebni podatki, stopnja in smer jezikovne izobrazbe in zaposlitev) sprejemamo vsak dan razen sobote od 6. do 15. ure.

ko let oblikovalo v žičarje, martinarje, valjavce, topilce in pečne zidarje, ki se s samo kvalifikacijo niso občutneje dvignili na družbeni lestevici iz strukture večinskega pomožnega delavstva, niti niso prerasli relativne skromnosti materialne kulture. Zato je kulturno prizadevanje ob današnji cesti 1. maja imelo v prvi vrsti podobo boja za osnovno življenjsko eksistenco. Ker so bila predvsem v številnejših družinah sredstva, ki so jih prigarali očete — tovarniški delavci, prepričali, so se žene lotevale različnih poslov, da bi doprinesle svoj delež k izboljšanju družinskega gnetnega položaja. Že štirinajstletna dekleta so služila po meščanskih hišah uradnikov in mojstrov. Žene so jemale v pranje, hodile v dnino k večjim kmetom, ali obdelovale v okolici najete njive, vse pa vrtove ob hišah in barakah. Največjo vlogo so imele tudi pri vzreji domačih živali in pripravi drv. Svoj delež dela pa so morali prispevati tudi otroci.

Torej so se izvirne socialne razlike prebivalcev naselja, pogojene s kmečkim, delavskim in obrtniškim statusom njihovih staršev, v samem življenju na delavskih železarskih Jesenicah, kjer so bili vsi razen redkih izjem postavljeni v položaj meznega tovarniškega delavca, bolj ali manj zabrisale.

Ker pa je ob današnji cesti 1. maja obstajalo najslabše in zato tudi najcenejše zemljišče, so na njem kupili parcele le tisti delavci, ki zaradi nizkega gnetnega položaja, niso mogli kupiti parcel drugje. Večina se je že s samim nakupom zemljišča zadolžila. Ti so si postavili manjše hišice (okoli 50 m² zazidane površine) in nekateri le lesene, z dvema tremi stanovanjskimi prostori. Skoraj vse so bile vsaj visokoprtilične, z zgornjim stanovanjem urejenim za stranke (najemniške družine tovarniških delavcev in takojimeno-vane koštarje), ki so ponekod pomagale že pri sami gradnji in z najemnino pospešile ali pa celo omogočile odplačevanje gradbenih dolgov lastnikov — posestnikov hiš. Vsa težaška gradbena dela so opravili sami, zidarskega mojstra so poklicali le za tista dela, ki jim zaradi svojega pomankljivega neprofesionalnega znanja niso bili kos. Izdelavo pohištva so naročali pri mizarjih. Ponekod so prišli do izraza elementi kmečke stanovanjske kulture. Saj je v marsikateri hiši našla mesto skrinja, »mentrga«, »morajna« in »košten«, deli gospodinjske bale pripeljane z gmočnim stanjem družine, oziroma z njih številčnostjo.

HOKEJ NA LEDU

V petek, 30. januarja, ob 18. uri:

KRANJSKA GORA GORENJKI : KOMPAS OLIMPIJA

V soboto, 31. januarja, ob 18. uri:

JESENICE : BOSNA

V nedeljo, 1. februarja, ob 18. uri:

KRANJSKA GORA GORENJKI : BOSNA

V torek, 3. februarja, ob 18. uri:

JESENICE : BOSNA
(tekma za jugoslovanski pokal)

V četrtek, 5. februarja, ob 17.30:

KRANJSKA GORA GORENJKI : PARTIZAN

VABLJENI!

Hokej na ledu

KONČNO PRAVI HOKEJ

Ko sem pisal ta prispevek, še nismo vedeli za rezultat derbija štirinajstega kola med Partizanom in Jesenicami, ki je bil za oba nasprotnika zelo pomemben. Morda je že odločeno, ali imajo jeseniški hokejisti še kaj upanja za super finale ali ne. Toda še vedno smo pod vtisom izjemnega hokejskega dogodka in pomembne zmage 21 - kratnih prvakov v dvoboju s Kompasom Olimpijo 5:3 (1:0, 3:1, 1:2).

Končno smo namreč dočakali pravi hokej. To je bila tudi najboljša hokejska predstava v letošnji sezoni v dvorani v Podmežakli. Vse, kar ponuja ta moška igra (hitrost, ostrina, domiselnost, neizprosni dvoboji, lepe akcije in mojstri zadetki) smo videli prejšnjo sredo pred 5000 gledalci. Dvoboj je ostal v izjemno lepem spominu večini gledalcev, saj je tudi porazenec, Kompas Olimpija, zaslužil vse pohvale.

Za Jesenicane je bila to odločilna tekma. Vse, razen zmage, bi pomenilo dokončno slovo od super finala. Le zmaga je nekdanjim prvakom dajala zarek upanja, da bi morda tudi oni zaigrali v končnici, ki bo odločala o prvaku, čeprav so v letošnji sezoni naredili preveč spodrsiljav. Čeprav so bile možnosti na strani Ljubljancev, se je še enkrat izkazalo:

Pomembna zmaga
mladincev Kranjske
gore - Gorenjke

V letošnjem republiškem prvenstvu v hokeju na ledu uspešno nastopajo igralci Kranjske gore - Gorenjke. V soboto so v dvorani Podmežakla dosegli še eno pomembno zmago, s katero so si povečali možnosti za osvojitve letošnjega naslova republiških prvakov. Z rezultatom 9:3 so remagali moštvo Tivolija iz Ljubljane.

Gole za Moštvo Kranjske gore so dali: Jeklič in Kunčič 2 ter Kamšek, Smolej, Poženel, Kalan in Bojan Jan po enega.

J. R.

Pokal Kresa

Organizator tekmovalcev je upravni odbor rekreacijskega centra Kres, pokrovitelj pa ZTKO občine Jesenice, za tehnično izvedbo je zadolžen TVD Partizan Javornik - Koroška Bela.

Tekmovanje bo v rekreacijskem centru Kres, in sicer v soboto, 31. januarja, s pričetkom ob 18. uri NOČNI SLALOM za kategorije od 11 do 15 in v nedeljo, 1. februarja, ob 10. uri za kategorije od 1 do 4, ob 14. uri pa za kategorije 5 do 10.

Prijave zbirajo eno uro pred tekmovalcem, žrebanje pa bo pol ure pred štartom.

Kategorije:

1. kategorija: deklice letnik 1982, 1983, 1984
2. kategorija: dečki letnik 1982, 1983, 1984
3. kategorija: deklice letnik 1979, 1980, 1981,
4. kategorija: dečki letnik 1979, 1980, 1981
5. kategorija: deklice 1. in 2. razred
6. kategorija: dečki 1. in 2. razred
7. kategorija: deklice 3. in 4. razred
8. kategorija: dečki 3. in 4. razred
9. kategorija: pionirke 5. do 8. razred
10. kategorija: pionirji 5. do 8. razreda
11. kategorija: mladinke do 27 let
12. kategorija: članice nad 27 let
13. kategorija: mladinci do 27 let
14. kategorija: člani od 27 do 40 let
15. kategorija: člani od 40 do 50 let
16. kategorija: člani nad 50 let

Pravico do nastopa imajo vsi občani občine Jesenice. Štarnine NI. Tekmovalci tekmujejo na lastno odgovornost. Uradna objava bo v soboto, 31. januarja ob 16. uri v RADIU TRI-GLAV.

UO RC KRES

Košarka

CLANI

JESENICE : PARTIZAN
MEDVODE
83:112 (41:54)

Prvenstvena tekma 2. SKL - zahod, sodnika Slapnik (Kamnik) in Černe (Ljubljana).

Jeseničani so nastopili brez poškodovanega Kovača in brez Todoroviča. Proti prvouvršeni se neporaženi ekipi Medvod so imeli le malo možnosti in ko so gostje z zanesljivo igro gospodarili na igrišču, so se nekateri domači igralci vdal v usodo; sicer bi bila lahko razlika na koncu precej nižja. Velja omeniti, da je pet kadetov v domači ekipi imeli dovolj priložnosti, da pokažejo svoje sposobnosti. Dali so 56 košev od 83, v obrambi pa niso povsem zadovoljili.

Jeseničani:

Sučur 5 (2:0), Janša 2, Čatak 5 (5:1), Peterneš 34, Jovanovič 8 (2:1), Naumovski 7 (2:1), Samar 4, Košir 6; Milakovič 5 (6:3), Domevšek 7 (4:1).

(J)

Sankaške tekme na
Dovjem

Člani sekcije za ljudske običaje pri Kulturno - umetniškem društvu Jaka Rabič Dovje - Mojstrana so pod vodstvom Francija Voge organizirali zanimive sankaške tekme. Nastopilo je 92 tekmovalcev in tekmovalk, in sicer na progi od znane domačije Sedučnik do vasi Dovje. Še posebno zanimivo je bilo tekmovališče s samotnejšimi sanmi. Po prvi vožnji se je zatem šest parov uvrstilo v finale, kjer so tekmovalci morali pokazati še nekaj ročnih spretnosti pri nakladanju in povezovanju sena na samotnežne sani. Najbolje sta se znašla Tone Smolej in Slavko Pezdarnik, ki sta tako osvojila pokal Dovjega.

REZULTATI: Pionirke do 4. razreda: 1. Damjana Sušteršič, 2. Renata Arnez, 3. Karmen Pavlovič.

Pionirji do 4. razreda:

1. Matjaž Klinar, 2. Branko Struna, 3. Sebastijan Šilar.

Pionirke od 5. do 8. razreda:

1. Katarina Koren, 2. Mojca Petrovič, 3. Mojca Kolar.

Pionirji od 5. do 8. razreda:

1. Uroš Pavlovič, 2. - 3. Miloš Kuhar in Gašper Eržen.

ML. članice do 25 let:

1. Mojca Potočnik, 2. Zdenka Šilar, 3. Mojca Orejš.

ML. člani do 25 let:

1. Uroš Rot, 2. Marko Berce, 3. Sašo Ozebek.

Članice do 45 let:

1. Božena Guzelj, 2. Branka Pavlovič, 3. Cilka Branc.

Člani do 45 let:

1. Miha Peterneš, 2. Roman Peterneš, 3. Branko Lendero.

Članice nad 45 let:

1. Angelca Kosmač, 2. Tilka Cerkovnik, 3. Marija Baloh.

Člani nad 45 let:

1. Jože Čebašek, 2. Milan Lavtežar, 3. Justin Taler.

Samotnejše sani:

1. Tone Smolej - Slavko Pezdarnik, 2. Klemen Sušteršič - Zoran Matič, 3. Franci Legat - Janez Crnko. J. R.

Vodi ekipa Ambrožič

1. Ambrožič Jesenice 20 točk, 2. Piber Bled 17, 3. Hladna valjarna Jesenice 16, 4. Rateče 16, 5. Gorenje - Bled 16.

Skupni vrstni red po dveh kolic: 1. Ambrožič Jesenice 41, 2. Piber Bled 33, 3. Gorenje - Bled 30.

Omenimo še, da sta dve jeseniški ekipi, Ambrožič in Hladna valjarna, sodelovali na velikem mednarodnem turnirju v Celovcu. Nastopilo je 30 ekip, jeseniški ekipi sta v svojih skupinah zasedli 7. mesto.

J.R.

Odprto prvenstvo
jeseniške občine v
streljanju z zračno
puško

Zveza telesnokulturnih organizacij je v sodelovanju z Občinsko strelsko zvezo Jesenice organizirala odprto prvenstvo v streljanju z zračno puško. Nastopilo je 87 tekmovalcev in tekmovalk, po doseženih rezultatih se jih je 31 uvrstilo v finale. Vsak udeleženec je prejel diplomu, najboljši v finalu pa medalje. Odprto prvenstvo v streljanju z zračno puško bo odslej tradicionalno, organizatorji pa želijo s tem doseči večje zanimanje za strelski šport v jeseniški občini.

Najboljši sta medalje podelila predsednik Zveze telesnokulturnih organizacij Jesenice Srečko Strajnar in predsednik Občinske strelske zveze Jesenice Janko Lavtar.

Za uspešno izvedbo odprtega prvenstva so poskrbeli člani strelske družine Triglav Javornik - Koroška bela in Janez Mrak Dovje - Mojstrana.

REZULTATI:

Člani: 1. Vojko Grebenšek 178, 2. Zdravko Grebenšek 175, 3. Pavel Jezeršek 173.

Članice: 1. Majda Kralj 170, 2. Elida Seničak 162, 3. Dora Potočnik 149.

Mladinci: 1. Blaž Knific 174, 2. Robert Branc 168, 3. Amir Musič 155.

Pionirji: 1. Uroš Kemperle 155, 2. Matej Tolar 148, 3. Grega Suljanovič 143.

Pionirke: 1. Borka Krejčič 159, 2. Elisa Seničak 159.

J. R.

r a z p i s

prvenstva Železarne Jesenice v veleslalomu in
smučarskih tekih

Pokrovitelj prvenstva je komisija za športno rekreacijo, organizator pa Športno društvo Mojstrana. Vodja tekmovalcev bo Matevž PO-DREKAR.

Tekmovanje v veleslalomu bo v soboto, 7. februarja, ob 10. uri, tekmovalci v smučarskih tekih pa v soboto, 7. februarja, v Mojstrani ob 12. uri.

VELESALOM

Tekmovanje je ekipno in posamezno ter poteka v ženski in moški konkurenci.

Kategorije: moški in ženske

- do 25 let (letnik 1963 in mlajši),
- od 25 - 35 let (vključno letnik 1953 - vključno 1962),
- od 35 - 45 let (vključno letnik 1943 - vključno 1952),
- nad 45 let (vključno letnik 1942 in starejši).

Ekipa šteje po enega tekmovalca - tekmovalko iz prve in druge kategorije in boljšega tekmovalca - tekmovalko iz tretje ali četrte kategorije. Vrstni red ekip se določi s seštevkom doseženih časov. Število tekmovalcev je neomejeno. Tekmovalci starejših letnikov lahko nastopajo v mlajših kategorijah, vendar so v tem primeru uvrščeni v isti kategoriji.

TEKI

Tekmovanje je ekipno in posamezno in poteka v ženski in moški konkurenci.

Kategorije:

moški

- do 35 let (vključno letnik 1953 in mlajši - 4 km),
- od 35 - 45 let (vklj. letnik 1943 - vklj. 1952 - 2 km),
- nad 45 let (vklj. letnik 1942 in starejši - 2 km).

ženske:

- do 35 let (letnik 1953 in mlajše - 2 km),
- nad 35 let (letnik 1952 in starejše - 2 km).

Za ekipo štejeta po dva tekmovalca iz prve kategorije in boljša iz druge ali tretje kategorije pri moških, pri ženskah pa iz vsake kategorije po dve tekmovalki.

Poimenske prijave (z delav. številko) pošljite na sindikat Železarne do 4. februarja ob 10. uri, ko bo v sejni sobi opravljeno žrebanje startnih števil.

Organizatorje športne rekreacije prosimo, da se žrebanja udeležijo!

Startne številke bodo vodje ekipe prejeli na cilju tekmovalne proge. Kavcije ni, vendar bo vodstvo tekmovalcev za vsako nevrnjeno startno številko zaračunalo 1.000 dinarjev.

Na tekmovalni dan bo organiziran prevoz tekmovalcev z avtobusi. Avtobus bo imel odhod s Koroške Bele ob 8.30. Povratek avtobusa bo ob 15. uri.

Razglasitev rezultatov bo takoj po zaključku tekmovalcev v ciljnih areni.

Prosimo, da prijavite le tiste tekmovalce, ki se bodo tekmovala udeležili.

Po pravilniku o DŠRI ŽJ se tekmuje na lastno odgovornost.

Prvenstvo KS ŽIROVNICA v odbojki

TVD Partizan Žirovnica prireja odbojarski turnir med vasmi za naslov prvaka KS Žirovnica. Turnir bo v soboto, 31. januarja, v telovadnicah osnovne šole Gorenjskega odreda Žirovnica in TVD Partizan, s pričetkom ob 15. uri.

Odbojarska sekcija vabi vse bivše igralce, rekreativce, mladince in člane prvega moštva, da se prvenstva udeležijo v čim večjem številu. Da se ekipe posameznih vasi pripravijo čim bolje, so zadalostni naslednji vodje ekip, pri katerih naj se igralci prijavijo:

Moste: Boris Madon

Breg: Čiro Dolar

Žirovnica: Dušan Rajgelj

Selo: Dane Knežević

Zabreznica: Anton Dežman

Breznica: Zoran Prešeren

Doslovce: Janez Emeršič

Smokuc: Drago Marjanovič

Rodine: Branko Kranjc

Vrba: Anton Dolar

Skupno z vodji ekip je bilo izvedeno žrebanje predtekmovalnih skupin. V telovadnici TVD Partizan bodo tekmovalce ekipe Žirovnice, Doslovce, Zabreznice, Smokuca in Brega. V telovadnici osnovne šole se bodo pomerile ekipe Most, Vrbe, Sela, Breznice in Rodin.

Po končanih tekmah kvalifikacijskih skupin bosta še finalni srečanja (za 3. in 4. mesto ter za 1. in 2. mesto). Finalni srečanja bosta v telovadnici osnovne šole predvidoma ob 19.30. Navijači vabljeni!

Organizacijski odbor

Trnovski maraton

Komisija za športno rekreacijo pri IO sindikata Železarne Jesenice in ZTKO Jesenice organizirata prevoz na Trnovski maraton v nedeljo, 8. februarja.

Odhod avtobusa izpred Čufarja bo ob 5. uri (start ob 9.30). Udeleženci teka se morajo prijaviti sami.

Prijave za prevoz pošljite na sindikat Železarne Jesenice (32-66). Prijave bomo sprejemali do zasedenosti avtobusa.

Končan zimski turnir v malem nogometu

V soboto, 24. januarja, se je končal prvi zimski turnir v malem nogometu, ki ga je organiziral Nogometni klub Jesenice.

Turnirja se je udeležilo 18 ekip, ki so pokazale solidno nogometno znanje ter veliko borbenost, saj je bilo na turnirju doseženo skupno 137 zadetkov. Žal na Jesenicah nimamo primerne objekta, to je telovadnice oziroma dvorane, kjer bi na svoj račun lahko prišli tudi gledalci. Samo upamo lahko, da v prihodnje odgovorni za gradnjo podobnih objektov (v mislih imam tudi telovadnico OŠ Karavanških kurirjev NOB na Koroški Beli) ne bodo gradili takih »mišjih lukenj«, ampak namenske prostore, kjer bo poleg redne izobraževalne dejavnosti možno gojiti tudi rekreacijo in tekmovalni šport in da bo to istočasno dostopno tudi gledalcem.

Zdaj pa k rezultatom zimskega turnirja v malem nogometu:

Prvo mesto je osvojila ekipa Grill Pogorelec, ki je v finalu šele po streljanju kazenskih strelav s 6:5 premagala ekipo Kdo je naslednji. V tekmi za tretje mesto je ekipa Pume premagala ekipo Donat z 3:2.

Priznanja so prejeli še:

- Martin Mlakar kot najboljši strellec turnirja.

- Habibijski Tokič kot najboljši vratar.

- Arnad Pivač kot najboljši strellec »penalov«.

- Milomir Kondič pokal za fair play.

Priznanja je ekipam in posameznikom podelil predsednik NK Jesenice Joža Kobentar, ki je navzoče seznanil tudi s programom nogometnega kluba Jesenice, katerega cilj je na področju rekreacije organizirati čimveč podobnih prireditev v okviru nogometnega kluba poleg tekmovalne dejavnosti gojiti tudi rekreacijo. Z.K.